ሓዳስ ኤርትራ

መበል 32 ዓመት ቁ.304 | ሰንበት 20 ነሓሰ 2023 | ገጻት 12 ዋጋ 2.00 ናቕፋ

ገጽ 2
ኮለጅ ቀዳማይ ምእታውና ዘገድሰና . . .

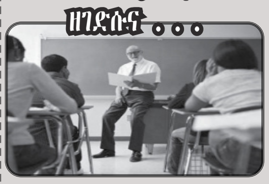

ገጽ 3
ኣቓልቦ ስሒቡ ዘሎ ቁሸት 'ምህዞን ሰንዓን መንእሰያት'

ገጽ 5
ንታሪኽን ስነ-ፍልጠትን ዘጕለሐ ምርኢት ዞባ ማእከል

ገጽ 6
ንጥፈታት ሕርሻ ኣብ ሃገራዊ ፈስቲቫል ኤርትራ - 2023

ገጽ 11
ሎሚ ኣብ ስታድዮም ኣስመራ . . .

ኤርትራ፡ ኣብ መበል 19 ስሩዕ ዋዕላ ሚኒስተራት ኣከባቢ ኣፍሪቃ ተሳቲፋ

ኤርትራ፡ ካብ 14 ክሳብ 18 ነሓሰ ኣብ ኣዲስኣበባ (ኢትዮጵያ) ኣብ ዝተቓንዐ መበል 19 ስሩዕ ዋዕላ ሚኒስተራት ኣከባቢ ኣፍሪቃ ተሳቲፋ።

ኣብ'ዚ "ብድሆታት ኣከባቢ ኣፍሪቃ ንምፍታሕ ዘሎ ዕድላት ብድሆታትን" ብዝብል ቴማ ዝተቓንዐ ዋዕላ፡ ብኣምባሳደር ኤርትራ ኣብ ኬንያ - ኣምባሳደር በየነ ርእሶም ዝተመርሐ ልኡኽ ተሳቲፉ።

ኣምባሳደር በየነ ኣብ ዘስመዖ ንመርገጺ ኤርትራ ኣብ ክሊማን ክሊማዊ ለውጥን ብድሆታት ኣከባብን ዘጽር መደረ፡ ነቲ ብድሆታት ንምቅላል፡ ኣብ ዝተሰለዩ ቀዳምነታት ፍታሕ ምንዳይ፣ ዘላቒ ተጠቃምነት ስነ-ህይወታዊ ብዙሕነት ምርግጋጽ፣ ከምኡ'ውን ሽርክነትን ምትሕግጋዝን ምድንፋዕ ኣገዳሲ ከምዝኾነ ገሊጹ።

እቲ ዋዕላ ብሓፈሻ፡ ምስ ክሊማዊ ለውጢ ኣብ ዝተኣሳሰሩ ጉዳያት ዘትዩ።

በዚ መሰረት፡ ብኸላ ኣከባቢ ብፕላስቲክ፡ ኬሚካላዊ ብኸላ፡ ብኸላ ሃብቲ ባሕሪ፡ ምንካይ ነጸጊ ካርቦን፡ ርትዓዊ ምስግጋር ናብ ተተካኢ ጸዓት፡ ተራ ኣገደስቲ ማዕድናት ኣብ ምስግጋር ናብ ተተካኢ ጸዓት፡ ብማሕበረ-ሰብ ዓለም ክግበር ዝግባእ ምወላን ምስግጋር ቴክኖሎጅን፡ ከምኡ'ውን ንትግባረ ናይ'ቶም ብድሆታት ክሊማዊ ለውጢ ንምፍዋስ ክሳብ ሕጂ ጸዲቖም ዘለዉ ዓለማውን ክፍለ-ዓለማውን ውዕላትን ስምምዓትን ገምጊሙን ኣብ መጻኢ ክውሰዱ ኣብ ዘለዎም ስጕምትታት ዘትዩን።

ኣብ መወዳእታ ድማ፡ ንብድሆታት ክሊማዊ ለውጢ ክፍውሱን ኣብ መስርሕ ምስግጋር ናብ ርትዓዊ ተተካኢ ጸዓት ክሕግዙን ይኽእሉ'የም ኣብ ዝተባህሉ ነጥቢታት ዝተኩረ ውሳኔታትን ኣዋጅን ኣጽዲቑ።

ዓንሰባ - ብወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓት ኣድማዒ ስራሕ ተዓሚሙ

ኣብ ዞባ ዓንሰባ፡ ካብ 8 ሓምለ ክሳብ 15 ነሓሰ ብዝተኻየደ ወፍሪ ተመሃሮ ንልምዓት፡ ኣድማዒ ስራሕ ከምእተዓመ ተገሊጹ።

ኣብ ጨንፈር ሚኒስትሪ ትምህርቲ ግዝያዊ ኣወሃሃዲ ናይ'ቲ ወፍሪ መምህር መሰለ ቀለታ፡ እቲ መደብ - ምስራሕን ምጽጋንን ቅናታዊ ዛላ፡ ምኹዓት ጉዳጉዲን ምትካል ፈልሲታትን፡ ምእካብ ንመስርሒ ቀጽሪ ዘገልግል እምኒ፡ ከቢብያዊ ጽሬትን ምሕጋዝ ጸገማት ወገናትን፡ ከምኡ'ውን ጽገና ናይ ሓመድ ጽርግያታት ዘጠቓለለ ምንባሩ ኣረዲኡ።

በዚ መሰረት፡ 226 ኪሎ-ሜተር ቅናታዊ ዛላ ከምእተሰርሐ፣ ኣስታት 12 ሽሕ ሜትሮ ኩብ እምኒ ከምእተኣከበ፣ 38 ሄክታር ዘራእቲ ሰድራ ሰውኣትን ጸገማትን ከም እተጻህየ፣ 26 ኪሎ-ሜተር ናይ ሓመድ ጽርግያታት ከምእተጸገነ፣ ከምኡ'ውን ልዕሊ 100 ሽሕ ንፈልሲታት ዝኾውን ጉዳጉዲ ከምእተኻዕተ ሓቢሩ።

ዝተከሉ ፈልሲታት ክሊማን ቦታን ኣብ ግምት ዘእተወ ምዃኑ ዝጠቐሰ መምህር መሰለ፡ ኣብ መደበራት ፈልሲ ጎላጉል ደቀምሓረ፡ ሩባ ዓንሰባ፡ ሓልሓልን ግዞምዞን ዝተዳለወ መብቆላውን ዘይመብቆላውን ፈልሲታት ከምእተጠቕሙ ብምግላጽ፡ ንተራ ምምሕዳራት፡ ሚኒስትሪታት ሕርሻን ትምህርቲን ከምኡ'ውን በዓል-ስልጣን ኣግራብን እንስሳ ዘገዳምን ህዝብን ሞጕሱ።

ፎሮ - ቁጽሪ ተገልገልቲ ትካል ጥዕና 'ኡምለ' ይብርኽ

ኣብ ንኡስ ዞባ ፎሮ፡ ኣብ ቀዋሚ መንፈቕ ናይ'ዚ ዓመት ኣብ መደበር ጥዕና ኡምለ ናይ ዝተኻየደ ክፍስጸራት ቁጽሪ ብ10 ሚእታዊት ዕቤት ከምዘርኣየ፡ ሓላፊ'ታ መደበር ጥዕና ተሓጋጋዚ ነርስ ዛይድ ይብራህ ሓቢሩ።

ናብታ ትካል ብምምልላስ ክሽከን ናይ ዝሓትታ ኣዴታት ቁጽሪ ብ4 ሚእታዊት፡ ሽፈነ ክታበት ድማ ብ6 ሚእታዊት ከምዝወሰኸ እውን ኣረዲኡ።

ዝርአ ዘሎ ወጽኢት፡ ናይ'ቲ እናበርኸ ዝመጽእ ንቕሓት ከምዝኾነ ዝሓበረ ተሓጋጋዚ ነርስ ዛይድ፡ ምስ መሻርኽቲ ብምትሕብባር - ጉሳያት ብዝዝዋል ንምቅጻሉ መደብ ከምዘሎ ሓቢሩ።

መደበር ጥዕና 'ኡምለ'፡ ካብ ሓወሲ ከተማ ፎሮ ኣስታት 70 ኪሎሜተር ኣሽኳ ምዕራብ ርሒቓ ዝተደኮነት ኮይና፡ ንበርቲ ምምሕዳራት ከባቢ ደናንለ፡ ኣይሮማሎ፡ ማልብን ሩባ ሓዳስን፡ ከምኡ'ውን ንበርቲ ራሎ - ንኡስ ዞባ ዓዲቐይሕ ኣገልግሎት ትህብ።

ኣህጉራዊ መዓልቲ ሰብኣውነት ተዘኪሩ

ኣህጉራዊ መዓልቲ ሰብኣውነት፡ "ሓበራዊ ሰብኣውነት ብመንገዲ ማሕበራዊ ፍትሒ፣ ርእሱምርኹሳን ኮማዊ ተሳትፎን" ብዝብል ቴማ፡ ብደረጃ ሃገር ብ18 ነሓሰ ኣብ ማይ-ደምነት ብዝተፈላለየ ንጥፈታት ንፈለማ እዋን ተዘኪሩ።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ፡ ሚኒስተራት ዝርከብዎም ሰበስልጣን መንግስቲ፡ ኣብ ኤርትራ ዝመደበርም ወከልቲ ትካላት ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ካልኦት ኣካላትን፡ ምድረብዳት ንምምካት ንዝዐየድ ጻዕራታት ንምትብባዕ ኣብ ከባቢ ማይ-ደምነት ፈልሲታት ተኺሎምን ኣቐዲሞ ንዝተተኽለ ኩሰኹሶምን።

ኣብ ሚኒስትሪ ዕዮን ማሕበራዊ ድሕነትን ዋና ዳይረክተር ክፍሊ ማሕበራዊ ድሕነት ኣቶ ምሕረትኣብ ፍስሃየ ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ኣህጉራዊ መዓልቲ ሰብኣውነት፡ ብሸኽቲ ባህርያውን ሰብ-ሰርሖን ሓደጋታት ዝሞቱ ሕሰም፡ መከራን መቓዝፍትን ህይወቶምን መተብሮኦምን ዝኸሰሩ ብፍሉይ ዝዝከሩላን ብዝዐበ ሰብኣውነት መብጽዓ ዝእተወላን ዕለት ከምዝኾነት ገሊጹ።

ደቂሰብ፡ ንባህርያውን ሰብ-ሰርሖን ሓደጋታትን ሳዕቤናቶምን ዝተቓልዑ ብምዃኖም፡ ዝም ሓደጋታት ንምውጋድ ፈተነታት ክዕየዱ ከምዝጸንሑ፣ እንተኾነ - ብሸኽቲ ኣብ ዓለም ዘጋጥሙ ዘለዉ ሰብኣዊ ቅልውላዋት፡ እቶም ፈተነታት ምሉእነትን ሚዛናውነትን ከምዝሰኣኑ፣ ከም ሳዕቤኑ ድማ ሰእነት ማሕበራዊ ፍትሒ፣ ምትእትታዋት ዝጠዝሐ ዘይፍትሓውን ዘየቋርጽን ኲናት፣ ኣከባብያዊ ብርሰትን ፅንወትን፣ ከምኡ'ውን ክሊማዊ ለውጢ ዘስዓቦ ጥሜት፡ ሕማማትን ምምዛዝላትን ልሙዳት ተርእዮታት ኪይኖም ምህላዎም ኣብሪሁ።

ሕብረተሰብ ኤርትራ፡ ክብርታት ደቂ-ሰብ ዝሓሉ፣ ንሰብኣዊ መሰላትን ማዕርነትን ልዑል ክብሪ ዝህብ፣ ኣብ ሓድሕዳዊ ምድግጋፍ ዝኣምን ምዃኑ ዝጠቐሰ ኣቶ ምሕረትኣብ፡ ምውጋድን ምንካይን ሰብኣዊ ሓደጋታትን ሳዕቤናቶምን፡ ኣብ ሓበራዊ ሰብኣውነት፡ መትከላት ማሕበራዊ ፍትሒ፡ ርእሱምርኹሳ፡ ሰብኣዊ ክብረትን ዕቤትን ዝተሰረቱ ክኾኑ፣ ብቐንዱ ድማ ምስ መደባት ልምዓት ዝተወሃሃዱን ዘላቕነቶም ዝተዋሕሰን ንምግባሮም፡ ዘይተሓለለን ዘየቋርጽን ጻዕሪ ክዕየድ ተላቢዩ።

ኣቶ ምሕረትኣብ ወሲኹ፡ ኣብ እዋን ሓርነታዊ ብረታዊ ቃልሲ፡ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ፡ ኣብ ባህልን ክብርታትን ህዝቢ ኤርትራ ተመርኲሱ፡ ብሸኽቲ መግዛእቲ ካብ ንብረት ንጥፈታት ህይወቶም ንዝተፈናቐሉ ዜጋታትን ምሩኻት ኲናትን ዝገበሮ ፍትሓዊ ኣተሓሕዛ ታሪኽ ዝምስክሮ ምዃኑ፣ ድሕሪ ናጽነት'ውን እንተኾነ ይቕጽል ከምዘሎ ገሊጹ።

ኣወሃሃዲ ትካላት ውድብ ሕቡራት ሃገራት ኣብ ኤርትራ ሚስተር ኣሂያስ ቹማ ብወገኑ፡ ሸሕ'ኳ ኣብ ዓለም ዝኽሰቱ ዘለዉ ቅልውላዋትን ብድሆታቶምን ንምምካት ሰብኣውነት ዝተሓላለኹን ሓደገኛታትን ገይሮሞም እንተሃለዉ፡ ነቶም ንሓደጋ ዝተቓልዑ ኣህዛብ፡ ብመትከላት ሰብኣውነት፡ ዘይሻራውነት፡ ዘይኣድልዎነትን ሓራ ኣፈጻጽማ ዕዮን እናተመራሕና፡ ኣብ ድሕነት ህይወት ከምኡ'ውን ምብጻሕ መሰረታዊ ቀረባት ብዕቱብነት ምስራሕ ኣገዳሲ ምዃኑ ኣዘኻኺሩ።

ሚስተር ቹማ ኣስዒቡ፡ ኣምር ሰብኣውነት ንኤርትራ ሓድሽ ከምዘይኮነ ብምጥቃስ፡ ንልምዓታዊ መደባታ ምስ ዝምእዝዙ መሰረታውያን መትከላት ኣጣሚራ ብዝበለጸ ትሰርሓሉ ከምዘላ ኣረጋጊጹ።

19 ነሓሰ እትውዕል መዓልቲ ሰብኣውነት፡ ብደረጃ ዓለም ካብ 2003'ያ ክትዝከር ጀሚራ።

ኵርናዕ ተመሃሮ

ሱራፌል ተስፋብሩኽ

ኮለጅ ቀድሚ ምእታውና ዘገድሱና እንዶታት I

ካብ ህይወት ካልኣይ ደረጃ ናብ ኮለጅ ክንሰጋገር እንከለና፣ ኣብ ደረጃ ትምህርትና ጥራይ ኣይኮናን ለውጢ እንገብር። ኣብ ዝሓለፈ ሕታምና ኣብ ዝተጻሕፈ ቀዳማይ ክፋል፣ ኣብ ናይ ትምህርቲ ህይወትና ዘይድገም ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንሕልፎ ህይወት ምኳኑ ጠቒስና ኔርና። ኣብ ካልኣይ ደረጃ ዝበዝሐ እንደልዮ ነገር ካብ ስድራና ኢና እንረኽቦ። ንትምህርቲ "ኪዱ" ተባሂልና እምበር፣ ባዕልና ንትምህርቲ ክንከይድ ኢልና ዘይንብገስ ክንከውን ንኽእል። ኣብዚ ደረጃ ንስከሞ ሓላፍነት ኣዝዩ ውሑድ እዩ። ስለዝኾነ ኸኣ እቲ ኣብ ካልኣይ ደረጃ ነሕልፎ ህይወት ብዘይ ተጽዕኖ ስለ እንኸዶ ዝያዳ ምቁር ይኸውን። እዚ መቐረት ከኣ ወትሩ ተዘካሪ ኰይኑ ይነብር።

ናብ ኮለጅ ክንሰጋገር እንከለና ካብቲ ብዘይ ሓላፍነት ዝተጓዓዝናሉ ግዜ ናብ ሓላፍነት ንሰጋገረሉ እዩ። ምስ ስድራኻ ምንባር ተሪፉ በይንኻ ምንባር ክትምሃር ትጅምር። ግዜኻ፣ ገንዘብካን ካልእን ባዕልኻ ኣማሓዲርካ ክትከይድ ትጅምር። ነብስኻ፣ ክዳውንትኻን ከባቢኻን ባዕልኻ ኣጽሪኻ ክትከይድ ኢኻ። ሓደ-ሓደ ግዜስ ኣሰራርሓ እተን ዝቐለላ መግቢ ምኽኣል የድልየካ እዩ። ናይ ድቃስ ወይ ዕረፍቲ ግዜኻ'ውን ኣካል ናይቲ መዓልታዊ ንጥፈታትካ ክኾኑ'ዮም። እቲ ንትምህርትኻ እትገብሮ ጻዕሪ ኣብ ግምት ብምእታው፣ ነዚ ኵሉ ኣወሃሂድካ ምኻድ በዳህን ተለማድን ቀዳማይ ፈተና ኮለጅ እዩ። እዞም ዝስዕቡ ዛዕባታት፣ ዝበዝሐ ግዜ፣ ኣብ ናይ ኮለጅ ህይወት ጕሊሖም ዝረኣዩን

ኣገደስቲ ጉዳያት ተመሃሮን ዝኾኑ እዮም፤

ምሕደራ ግዜ

መደብ ሰሪዕካ ምጓዓዝ ኣብ ትምህርትና ጥራይ ዘይኮነ ኣብ ዝኾነ ዕድመ፣ ስራሕን ናብራን ኣገዳሲ እዩ። ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለና ብዝጠዓመና እናኣጽናዕናን እናተጻወትናን ጽቡቕ ውጽኢት ከነመዝግብ ንኽእል ኢና። ገለ ተመሃሮ ወጀሃላይ ኣካይዳ ዝጸንሖም፣ ግን ከኣ ብሉጻት ኰይኖም ዝሰምዑና ዝነበሩ፣ ማትሪክ ከየምጽኡ ክእለዩ ንርእዮም ኢና። ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለና መደብ ሰሪዕና ምኻድ ክንላመድ ሓጋዚ እዩ። ኣብ ዝኾነ ደረጃን ዕድመን ዝርከቡ ብመደብ ዘይከዱ ሰብ፣ መደብ ኣውጺኦም ክስዕብዎ ክሽገሩ ይኽእሉ እዮም። መደብ ሰሪዕካን ብእኡ ተማእዚዝካ ምኻድን ዓቢ ፍልልይ ኣለዎ። መደብ ንምስራዕ ንእሽተይ ስምዒት እንተ ሃለወትካ ኣኻሊ እዩ። ብዘውጻእካዮ መደብ እናተኸትልካ ብዘይ ብኩራት ክትከይድ ግን ዓቢ ትብዓትን ራኢን የድልየካ።

በይንኻ ተፈሊኻ ምንባር ኣብ ዝመጽኣሉ እዋን፣ ሓላፍነትካ እግሪ-እግራ ስለ እትመጽኣካ፣ ንኽትቅበላ ንእሽቶ ቀልውላዉ ከተሕልፍ ትኽእል ኢኻ። ኣብ ኮለጅ ከኣ በይንኻ ምንባር ስለ እትጅምር፣ ከመይ ኣቢልካ ኣበርቲዕካ ክትሰርሕ ከም ትኽእል ክትምሃር ኣላካ፣ ስሩዕን ኣኽባሪ ግዜን ምኳን የድልየካ፣ ምሉእ ሸውሃትካ ከመይልካ ትህቦ ክትፈልጥ ይድልየካ፣ ወጥሪ ካብ ጥቓኻ ተርሕቐሉ ኣገባብ ክህልወካ ኣለዎ። ወጥሪ ንናይ ስራሕ ዓቕምኻ ዘልምስ ተርእዮ እዩ። ኵሉ ሳዕ እታ ክትገብራ ትኽእል ክትገብራ እንተ ዘይክኢልካ፣ ነቲ ንሳ እትፈጥሮ ሃጓፍ ክትጽመሞ ዘይትኽእል ክትከውን ትኽእል ኢኻ። ናይ ጣዕሳ ስምዒት ክዓስለካ ይኽእል። ኣብታ ሰዓታ ብምሉእ ልብኻ እንተ ጌርካያ ግን እቲ ዝግበኣካ ስለ ዝገበርካ ዘጣዕስ የብልካን። ኣብ ወጥሪ ድማ ኣይትኣቱን። ዝሰራዕካዮም መደባት ብዘይ ብኩራት ከተትግብሮ እንተ ኽኢልካ፣ ነቲ እዋን ዕረፍትኻ ብዘይ ጸቕጢ ክትዛነየሉ የኽእለካ። ግቡእ ዕረፍቲ ዝረክብ ኣእምሮ ወትሩ ዝበለጸ ውጽኢት ከመዝግብ ኣየሸግሮን።

ግዜኻ ንኽትመሓድሮ፤

- ኣብ ትምህርቲ ክትውቐየ እትደሊ ሸቶ ብምሉእ ልብኻ ከም ትብህጎ ኣረጋግጽ። ሸቶኻ ንምውቃዕ ከኣ ልዕሊ ዝከኣለካ ክትገብር ምኳንካ ነብስኻ ኣእምናን ቃል እተወላን።

- ኣብ ትርኣስካ ዓውደ-ኣዋርሕ (ካላንደር) ኣዳሉ። ናይ ዓመት፣ ናይ ሰለስተ ወይ ሓሙሽተ ዓመት - ከም ደረጃኻ - ምልክት እናገብርካ ሰኣል። እታ ትውደኣላን ትምረቐላን መዓልቲ ኣብሊጽካ ኣጸብቀን። ናይ እዋናዊ መደባትካ ብቐረባ ኣብ ትርእየሉ - ኣብ ጁባኻ፣ ማዕጾ ቦርድኻ፣ ኣብ ትርኣስካ፣ ቀዳማይ ገጽ ዳየሪኻ - ኣቐምጥ።

- እቲ ንመጽናዕትን ዕረፍትን እትምድቦ ግዜ ካብ ሎሚ ንጽባሕ ሓደ ዓይነት ኰይኑ ከሰልችወካ የብሉን። ንኽልቲኡ ብማዕረ ኣኽቢርካ ተጠቐመሉ።

- ናይ ስራሕ ግዜኻ ብዝበለጸ ከተድምዓሉ እንተ ኼንካ፣ ናይ ዕረፍቲ ግዜኻ ብግቡእ ክትጥቀመሉ ኣለካ።

- ኣብ መደባትካ ምሉእ እምነት ይሃልኻ። ንመደባት መማህርትኻ ርኢኻ ከይትጠራጠር። ምስ ዓቕምኻን ሚላ ኣጸናንዕኻን ዝኸይድ መደባት ክትሕንጽጽ ዝበለጽ'ዩ።

- ንኣጠቓቕማ ግዜ ዝምልከት ጽሑፋትን ምኽርታትን ብምንባብ ዝሓሸ መደብ ክትሰርዕ ትኽእል ኢኻ።

መጽናዕቲ

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንመሃራ ሓንቲ ክፍለ ግዜ ኣብታ ናይ ዕረፍቲ ዓሰርተ ሓሙሽተ ደቓይቕ ደጊምና ኣንቢብና ክንርዳኣን ክንሕዛን ንኽእል ንኸውን። ኣብ ኮለጅ ኣብ ሓንቲ ክፍሊ እንመሃሮ ትምህርቲ - ናይ ሓደ ሰዓት ትምህርቲ - ንምጽንዖ ብውሑዱ ሰለስተ ሰዓት ክወስደልና ይኽእል እዩ።

- ኣብ ካልኣይ ደረጃ እቲ እነጽንዖ መምህርና ኣብ ሰሌዳ ይጽሕፈልናን ይገልጸልናን። ኣብ ኮለጅ ዝጸንሑና መምህራን ግን ገሊጾምን እንውከሰሉ መጽሓፍቲ ጠቒሶም ጥራይ ክወጽኡ ይኽእሉ። ንስኻ ነዚ ዝተገልጸልካ ሓበሬታ ፋሕቲርካ ክትረኽቦ ኣለካ። ብዙሓት መምህራን ጽማቕ ናይቲ ዝመሃርዎ ወረቐት - ሃንድ ኣውት - ይህቡ'ሞ፣ ንስኻ ኸኣ ንዕዑ ብምብዛሕ ክትጥቀመሉ ትኽእል ኢኻ፣ ምሉእ ግን ኣይኮነን።

- ኣብ ቀዳማይ ዓመት ኮለጅ ኣዝዩ ብዙሕ ሃልኪ የድልየካ እዩ። ኵሉ ግዜ ጋሻ ዝኾነ ነገር ርዝን ናይ ምባል ባህሪ ኣለዎ። ከምቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቕሰ፣ ኣብ ስድራኻን ካልእን ዝነበረት ሓላፍነት ሕጂ ኣብ ርእስኻ እያ፣ ሓድሽ ኣገባባ ኣጸናንዓ ክህልወካ'ዩ፣ ኣገባብ ኣመሃህራ'ውን ስለ ዝሕድሰካ፣ ክሳብ ትላመዶ ክተርካ ይኽእል እዩ። ነዚ ዘስግር ዳንጋ ክትፈጥር እምበር፣ ኣቐዲምካ ተስፋ ትቖርጸሉ ኣይኮነን። ብጉጅለ ምጽናዕ ከኣ ንብዙሕ ተጽዕኖታት ከፋኽሰልካ ይኽእል እዩ።

ዘወዓለ ይንገር!

"ተመሃሮ ኮለጅ ሽኮሪናታት!"

ኣብ ካልኣይ ደረጃን ኮለጅን ዘሎ ፍልልይ ዘተኩረ ጽሑፍ እከታተሎ ኣለኹ። ከምኡ ድማ'ዩ። ኣነ ኣብ ካልኣይ ደረጃ እንከለኹን ኮለጅ ምስ ኣተኹን ንነብሰይ ተመሊሰ ርእየያ። እቲ ቀልጢፉ ዝረኸብኩዎ ፍልልይ ከኣ ናይ ሰባት እዩ። "ሃይ-ስኩል" መማህርተይ ኣይፈትዎምን ነይረ። ካልኣይ ደረጃ ዝመሃሩ ተመሃሮ ክርኢ እንከለኹ፣ ጽቡቕ ኣይስመዓንን እዩ። ስቕ ኢሎም ከም ገለ። ኣብ ኮለጅ ዝነበሩ ተመሃሮ ግን ሽኮሪናታት እዮም። ጽፋፋት፣ ዘይርብሹ፣ ዘይሕስዉ፣ ዘይሻደዱን ኣኽበርቲ መማህርቶምን እዮም። ምናልባት ቊሩብ ስለ ዝበሰሉ ክኾኑ ይኽእሉ። ካብ ኵሉ ኣብ ኮለጅ እንከለና ዝመሰጠኒ ነገር እንተ'ሎ፣ ዘይምሕባእ እዩ። ካልኣይ ደረጃ እንከለና ዝነበሩ ተመሃሮ - ብፍላይ ንፉዓት ተመሃሮ - ዝረኸብዎ ፍልጠት ክሓብኡ እርኢ ነይረ። ኣብ ኮለጅ ግን ነውሪ'ዩ። ኣብ ኮለጅ እንከለኹ ዝመሰጠኒ ኸኣ ከምዚታት ዘይምንባሩ እዩ። ንሓድሕድካ ብልብኻ ኢኻ ትተሓጋገዝ። ዝኾነ ሓድሽ ነገር ረኺቡ ዝሓብእ ኣይረኸብኩን። ብሓባር ኴንካ ጉዳያት ትምህርትኻ እናተኻፈልካ ምኻድ ኣብ ሳዋ ቤት ትምህርቲ ዋርሳይ ይካኣሎ ይጅምር'ኳ እንተ ኾነ ግን ኣይከም ኮለጅን። ኮለጅ ምስ ሰገርካ ብድሕሬኻ ጕሒፍካዮ እትኸይድ ልምድታት ወይ ጠባይ ብዙሓት እዮም። ናይ ኮለጅ መማህርተይ ክፉታትን ተሓጋገዝትን ነይሮም። በዚ ኸኣ ኣብ ኮለጅ ዘለዉ ተመሃሮ ኬፍ ኣለዎም ክብል ዝተገደድኩ። ኣብ "ሃይ-ስኩል" ዝነበሩ ግን...!

ጀሚል ስዒድ - ኣስመራ

ብዘይካ ሰኑይ መዓልታዊ እትሕተም ጋዜጣ

ዋና ኣሰናዳኢ
ኣስፍሃ ተኽለማርያም

ምክትል ኣሰናዳኢ
ብርሃነ ምሕረትኣብ

ቊ.ስ 116266 / 201820(2220)

ቦርድ ምስንዳእ
ዮሴፍ ሃይለማርያም
ምሉእብርሃን ሃብተገብርኤል
ተስፋኣለም የማነ
ተስፋልደት መብራህቱ

ቊ.ስ 201820 (2214)
ፋክስ. 127749 - ቊ.ሳ.ጶ. 247

ለይ-ኣውት
ትንሱእ ፍስሃየ
ሳምራዊት ሃብተ
ቤተልሄም ታደሰ
ፍርቱና ኤፍሬም
ቅሳነት ተወልደ

ምዝርጋሕ ጋዜጣ
ቊ.ስ.200454-07121322

ምልክታ
ቊሲ 125013 - ቊሳጶ 1284

ጥቕሲ እዚ ሰሙን

"መምህር መዓጾ ጥራይ'ዩ ዝኸፍት፣ ተመሃራይ ከኣ ባዕሉ ደፊኡ ይኣቱ።"

- ምስላ ቻይና

ንትምህርቲ፣ ምህዞ፣ ርኽበትን ሓፈሻዊ ህይወትን ዝገልጽ ጥቕሲ

ፈስቲቫል - ኣቓልቦ ዝሰሓበ ቁሸት ‘ምህዞን ሰንዓን መንእሰያት’

ሓበን ተስፋሚካኤል

ኣብ ዓውዲ ምህዞን ሰንዓን ኣተኩርም ዝሰርሑ ዘለዉ ተመሃሮን መንእሰያትን፡ ፈስቲቫል ኤርትራ ከም ኣጋጣሚ ተጠቒሞም፡ ንምህዞታቶም ምስ ህዝቢ ኣብ ምልላይ እዮም ዝርከቡ ዘለዉ። እቲ ንሳቶም ምህዞምዎ ዘለዉ ዓይነታት ቴክኖሎጂ፡ ኣብ ገዛ ህይወትና ብዙቕሊለን ዝምልከተን ኣገባብ ክንነብር ዝሕግዝ ጥቡብ እዩ።

ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ኣዳራሽ-3 (G-3) ዝርከብ ቁሸት ምህዞን ሰንዓን፡ መንእሰያት ኣብ ማስርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን፡ ኣብ ሕርሻዊ ንጥፈታት፡ ኣብ ኣጠቓቕማ ኤሌክትሮኒካዊ ኣቕሓን ካልእን ዘተኩረ ምህዞን ሰንዓን እዮም ኣቕሪቦም ዝርከቡ። ገለ ካብቲ ምህዞታት፡ መኣዝን መቈጻጸሪት ተቐዳዳማይ ብሽክሊታ፡ ብዘመናዊ ኣገባብ ዝተዳለወ መብራህቲ ትራፊክ ናይ ጉድናታት፡ ብሶፍትዌር ተሓጊዙ ዕለታዊ ምክትታል ኣታኽልቲ ዘካይድ መሳርሒ፡ ንዓይኑ ስወራን ብዘይ ሓገዝ ሰብ ክንቀሳቐሱ ዝሕግዝ ቴክኖሎጂን ካልእን ምጥቃስ ይከኣል። እዞም ዝተጠቕሱ ምህዞታት፡ ቡዮም ኣብ ቤት ትምህርቲ ፖሊ-ቴክ ዝሰልጠኑ ተመሃሮ ዝተዳለዉ እዮም።

ብዘይካዚ፡ እቲ ዝያዳ ኣቓልቦና ዝሰሓበ ኣብ ኮሌጃት ብዝተፈላለየ ዓውዲ ትምህርቶም ዛዚሞም ኣብ ዝተፈላለዩ መንግስታውያን ትካላት ተቖጺሮም ብዘሰርሑ ዘለዉ መንእሰያት ዝፈረዩ ምህዞታት እዩ። ገለ ካብቶም ቀሪቦም ዘለዉ ምህዞታት ድማ፡ ብውሑድ ወጻኢታት ዝተሰርሓ ተንቀሳቓሲት ቴሌቪዥናት፡ መዝሓሊት መኽዘን ማሽንን ቀልጢፉ እተዝሕልን እተውፅን ፍርጅን፡ መዝሓሊት ማይ፡ ብኤሌክትሪክ እትሰርሕ ነፋሪት፡ ተመሃሮ ብዙቕሊለ መንገዲ ምስ ኮምፒዩተር ሌላ ክህልዎም ዝሕግዝ ቴክኖሎጂ ወዘተ ኣለዉ። ቀጺልና እምብኣር፡ ንገለ ካብቶም ዝቐረቡ ምህዞታት ከነላልየኩም፦

መሃዝቲ ስማርት መዝሓሊት ማሽን

ዝተፈላለየ ኣገልግሎት እትህብ ስማርት መዝሓሊት ማሽን

እዛ ስማርት ዝተሰምየት ምህዞ ብትሑት ባጀት ኣብ ዝተፈላለየ መዓላ እትሰርሕ ናይ መዝሓሊ ማሽን እያ። እዛ መሳርሒት፡ ከም መዝሓሊ መኽዘን ፍሩታታት፡ ኣሕምልቲ፡ ስጋ፡ ጸባን ወጽኢት ጸባን፡ ልስሉስ መስተን ካልእን ተገልግል። ብተወሳኺ፡ ንመመስርሕን መዐቀብን ሮግኣ ትኸውን ከምኡ ድማ ካብ 20 ክሳብ 2 ሽሕ ሊትሮ ማይ ከተዝሕል ትኽእል።

ንዛ ምህዞ ዘዳለዉ መሃንድሳት፡ ኢ/ር የናስ መንግስትኣብ፡ ኢ/ር ኣማኑኤል ሚክኤል፡ ኢ/ር ሄኖክ ሃብተስላሴ እዮም። እዞም መንእሰያት ኣብ ኮሌጅ ማይ ነፍሒ ብዓውዲ ሜካኒካል ኢንጂነሪን ዝተመረቑ ኩይናም፡ ኣብዚ እዋን እዚ፡ ኣብ መዝሓሊ መኽዘን (cold store) ዓዲ-ጓዕዳድ ተመዲቦም ይሰርሑ ኣለዉ። ነዛ ምህዞ ከዳልውዋ ዘበገሶም ምኽንያት፡ ብውሑድ ወጻኢታት ብዉህደት ኣገልግሎት ኣየር ኮንዲሽነር፡ ፍርጅን መዝሓሊ ማይን እትህብ ማሽን ምስራሕ እዩ ነይሩ። ብመሰረት ተበግሶኦም ድማ፡ ድሕሪ ዝተወሰነ ኣዋርሕ፡ ንላሰቡዎም ኣብ ተግባር ብምውዓል ነታ ዝሓለሙዋ ማሽን ክሰርሑዋ በቒዖም።

ንሳቶም፡ ፍሉይነት ምህዞኦም፡ ኣብ መዓይ ሞተረ ናይ ምስትኽኻልን ምውህሃድን ማስርሕ ከምዝበዙሓን ብውሑድ ወጻኢታት ድማ ክትግልገለላ እትኽእልን ምኳና የብርሁ። እዛ ስማርት ዝተሰምየት ምህዞ ብዘይካ'ቲ ናይ ምዝሓል ክእለታ፡ ኣብ ውሽጢ ፍርጅ መወዓይ ዘለዋ ጌይርም'ውን እዮም ኣቕሪቦምዋ ዘለዉ። ንኣብነት፡ ኣብ ፍርጅ ዝበረደ ስጋ ክሳብ ዝመክኽ፡ ኣብ ክንዲ ኣብ ጸሓይ ወይ'ውን ኣብ ማይ እተጸንሖ፡ እቲ ስጋ ካብ ፍርጅ ከየውጻእካ ከተምክኮ ዕድል ትህበካ። እዚ ድማ እዛ ምህዞ ኣብ ሓደ እዋን ክልተ ጥቕሚ ክትረክብ ትሕግዘካ ማለት እዩ።

ኣብ'ታ ኣየር ኮንዲሽነር ድማ ኣብ ምድረ-ቡዳ ይኹን ማይ ክትረኽበሉ ኣብ ዘጸግም ቦታ ምስ እትህሉ፡ እታ ኣየር ኮንዲሽነር ነቲ ኣብ'ቲ ከባቢ ዘሎ ኣየር ብምስሓብ፡ ናብ ማይ ለዊጣ ጽምኣትካ ከተርዊ እትሕግዘ እያ። እታ መዝሓሊት ማይ ከኣ፡ ብፍላይ ኣብ ሃሩር ቦታ እትጠቅም ኩይና፡ ኣብ ውሑድ ሰዓት ካብ 20 ክሳብ 2 ሽሕ ሊትሮ ማይ እተዝሕል እያ።

ኣብ መወዳእታ እቶም መሃዝቲ፡ ዓለማዊ ዋዒ ኣብ ዝወሰኸሉ ዘሎ እዋን፡ ኣብ ክንዲ ዝተፈላለዩ ሞተራት ተጠቒምካ ኣከባብያዊ ጸገማትን በኽልቲ ጋዝን ምውሳኽ፡ ኣብ ሓደ ዝተጠርነፈ (synchronized) ቴክኖሎጂ ጌይርካ፡ ዝተፈላለዩ ጥቕምታት ዘለዎ መዝሓሊ ቴክኖሎጂ ምድላው ምኳኑ የጽንዑ።

መም/ ብርሃነ ተኽላይ

ትምህርቲ ኮምፒዩተር እተስፋሕ ምህዞ

እዛ ምህዞ ብሶላር እትሰርሕ ኮምፒዩተር ኩይና፡ ሸውዓተ ኣገልግሎት ትህብ። ንሳቶም ድማ፡ ሌላ ምስ ኮምፒዩተር፡ ዲጂታላዊ ቤት-ንባብ፡ ዲጂታላዊ ትምህርቲ፡ ኦዲዮ-ቪዥዋል፡ ኮምፒዩተር ፕሮግራሚን፡ ምስራሕ ሮቦት ከምኡ ድማ ኣብ ቤት ጽሕፈትን ምምሕዳርን ጥቕሚ ዘለዋ እያ። እዚ ከም መደብ ኣብ 2018 ዝተጀመረ ኩይኑ፡ ኣብ 2022 ድማ ተፈጺሙ። እዚ ምህዞ ንመጀመርያ ግዜኡ ንኽተኽሉ፡ ሓደ ሰዓት ይወስድ። እዛ ኮምፒዩተር ጸሓይ ኣብ ዘየትሉ ግዜ ብቐጥታ ክትሰርሕ እንተኾነ፡ ብርሃን ጸሓይ ኣብ ዘይብሉ ድማ፡ ብባተሪ ክትሰርሕ ትኽእል።

መምህር ብርሃነ ተኽላይ፡ ነዛ ምህዞ ዘዳለወ መንእሰይ እዩ። ኣብ ሃገርና፡ ብፍላይ ኣብ ገጠራትን ሓውሲ ከተማታትን፡ እኹል ቀረብ ኤሌክትሪክን መሳለጥያታት ኮምፒዩተርን ዘይብለን ኣብያተ ትምህርቲ ኣለዋ። መምህር ብርሃነ ድማ፡ እዚ ጸገም ከም ፍታሕ ክኸውን ዝኽእል ብሶላር እትሰርሕ ናይ ኮምፒዩተር ምህዞ ከቕርብ እዩ ተበጊሱ።

“እቲ ቀንዲ ኣተኩሮይ ኣብ ማስርሕ ምምሃርን ምስትምሃርን ኩይኑ፡ ተመሃሮ ብቐሊሉ ሌላ ምስ ኮምፒዩተር ክህልዎም ምግባር እዩ። እዛ ኣቕሪበያ ዘለኹ ብሶላር እትሰርሕ ናይ ኮምፒዩተር ምህዞ ከኣ፡ ብቐንዱ ንተመሃሮ መባእታን ማእከላይን ደረጃ ዘተኩረት ኩይና፡ ተመሃሮ ኣብ ክፍሎም ኩይኖም መሰረታዊ ንቕሓት ኮምፒዩተር ክመሃሩ እትሕግዞም እያ። ብሶላር ክትሰርሕ ስለእትኽእል ድማ ተወሳኺ ብልጫኣ እዩ። ኣብ መጻኢ ድማ፡ ንካልኣይ ደረጃን ላዕለዋይ ደረጃን ተመሃሮ፡ ናይ ኮምፒዩተር ትምህርታዊ ሓገዛት ክትህቦም እትኽእል ዝተመሓየሸ ምህዞ ከቕርብ ዓቕሚ ኣለኒ” ይብል።

ቀድሚ ብቐዓትን ምልክትን ኮምፒዩተር ምህላው፡ ሌላ ምስ ኮምፒዩተር ክህልወና ኣለዎ። እዚ ድማ ኣብ ኣብያተ ትምህርቲ ተኣታትዩ፡ ተመሃሮ ትምህርቲ ኮምፒዩተር ክምዝመሃሩ ይግበር ኣሎ። እዛ መምህር ብርሃነ ኣቕሪብዋ ዘሎ ድማ፡ ተመሃሮ ብዝምልከቶ ኣገባብን ብውሑድ ወጻኢታትን ክመሃሩ ትሕግዝ ስለዝኾነት፡ ኣብ ኣብያተ ትምህርቲ ተተኺላ ኣገልግሎት ክትህብ ጸገም ከምዘይብላ እዩ ዝሕብር።

ተመሃራይ ናሆም የማነ

ብኤሌክትሪክ እትሰርሕ ናይ ሕርሻ ነፋሪት

ተመሃራይ ናህም የማነ፡ ኣብ ቤት ትምህርቲ ሓላይ 10ይ ክፍሊ ዝመሃር እዩ። ንሱ ኣቕሪብዎ ዘሎ ምህዞ፡ ኤሌክትሪካዊት ናይ ሕርሻ ነፋሪት ኩይና፡ ኣብ ቀድሚት ወገና ተፈንጻሪ መትሓዚ ቦምብ ዝመስል ዝተገጥመላ እያ። እቲ ቦምብ ዝትትኩስ ኣጽዋር ዘይኮኑ፡ መድሃኒት ባልዓት ዝሓዘ እዩ።

ምህዞኡ ብቐንዱ ኣብ ሕርሻዊ መዓይ እተገልግል ኩይና፡ ብዝዕባኡ ከምዚ ክብል'ዩ ዘብርህ፡ “ሓደ ፓይሎት ኣብ እዋን በረራ ብልዕሊ ሕርሻዊ ቦታታት እናሓለፈ፡ ብኣዝቦጣን ባልዓትን ዝተጠቕዐ ዘራእቲ ኣተኩሩ ይትኩስ። እቲ ፓይሎት ልክዕ ናብ'ቲ ዘራእቲ ምስ ተኩሰ፡ እታ ቦምብ ናብ መሬት ክትበጽሕ ከቢቢ 30 ሜተር ምስ ተረፋ ትፍንጀር። ምስ ተፈንጀረት ድማ፡ እቲ ኣብ ውሽጣ ዝጸንሐ መድሃኒት ኣብ ኣየር ፋሕ ይብል። ከም ዝናብ ኩይኑ ከኣ፡ ኣብ ልዕሊ እቶም ባልዓት ይወርድ” ብምባል ተመሃራይ ናህም የማነ ንጥቕሚ እታ ምህዞ የጽርር።

ቀድሚ ሕጂ ኣብ ሕርሻዊ ቦታታት ዘገልግላ ተመሳሳሊ ምህዞታት ነይረን እየን፡ እንተኾኑ ብሰዲ ዝሰርሓ ብምኻነን ተጠቃምነተን ተቛሪጹ ጸኒሑ። እዛ ምህዞ ፍልይቲ ዝገብራ ግና፡ ጸዓት ኤሌክትሪክን ጸሓይን ተጠቒማ ኣገልግሎት እትህብ፡ ከምኡ ድማ ነቲ መድሃኒት ዝሓዘ ቦምብ ኣብ ውሑድ ደቓይቕ ኣብ'ቲ ክትትኩሶ ዝኣዘዝካዮ ቦታ፡ ብሓንሳእን ብቕልጡፍ ግዜን ክትበጽሖ ትኽእል ብምኳና እያ። እንተደኣ ብዝምልከቶ ኣገባብ ተዳልያን ዘድሊ ነገራት ተማሊኣላን ድማ፡ ነቲ ኣብ ሃገርና ዝርኣ ኣዝቦጣ ኣብ ምጥፋእ ክትሕግዝ እትኽእል ምህዞ ምኳና ተመሃራይ ናህም የማ ይሕብር።

ተንቀሳቓሲት ቴሌቪዥናት

ቴክኒሻን ኤፍሬም ተኽሉ፡ ካብ ንኡስ ዞባ ዒላ በርዒድ እዩ መጺኡ። ንሱ፡ ነተን

ቴክኒሻን ኤፍሬም ተኽለ

ካብን ናብን ሒዝካየን ክትጓዓዝ ዘጸግማ ተንቀሳቓሲት ቴሌቪዥናት ሒዙ'ዩ ኣብ ቁሸት ምህዞን ሰንዓን ቀሪቡ ዘሎ። እዘን ቴሌቪዥናት ብወጻኢት ዕንጨይቲ፡ ከምኡ ድማ ካብ ዝኣረገን ዝተጓሕፉን ኮምፒዩተራት ሰሪሑ ዝሰርሖን እየን።

ቴክኒሻን ኤፍሬም ከምዝሓበረና፡ ምህዞወን ዘሎ ተንቀሳቓሲት ቴሌቪዥናት፡ ፍላሽ ዜአትዋን ምስ ረሲቨር ተተሓሒዘን ክሰርሓ ዝኽእላን ኩይነን፡ ምስ ምዕባለ ዝጓዓዛ እየን። ብውሑድ ሃልኪ ባተሪ ናይ ማኪና፡ ብኤሌክትሪክን ሶላርን ዝሰርሓ፡ ኣብ ኩሉ ቦታ ድማ ኣገልግሎት ክህባ ዘይጸገማ፡ ፍሉይነት ከምዝለወን'ዩ ዝገልጽ።

ኣብ መጻኢ ከኣ፡ ነዘን ተንቀሳቓሲት ቴሌቪዥናት፡ ዝተፈላለየ ምዕባለታትን ኣገልግሎትን ዝህባ ገይሩ ከቕርበን መደብ ከምዘለዎ ሓቢሩና።

ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ዝቖይድ ዘሎ፡ ናይ ሎሚ ዓመት ፈስቲቫል ኤርትራ፡ ብዙቐርብ ዘሎ ትሕዝቶታት ምህዞን ሰንዓን ኩሉ በጺሒ ኣድናቖቱ እናገለጸ እዩ ዝዕዘብ ዘሎ።

ኣብ ቀጻሊ ድማ ናይ ፈስቲቫል ኣጋጣሚታት ተጻቢኻ ጥራይ ዘይኮኑ፡ ዚ ናይ መካዙት መንፈስን ድሌትን መንእሰያት ዘበራብር ምርኢት ምህዞን ሰንዓን፡ ብበዝሒ ክቶየድን ውድድራት እናተዘውረሉ ክድፋኣሉን ስለዝምቦኡ ዝምልከቶ ኣካል ቀልሕታ ክገብረሉ ለበዋ'ውን ዘድልዮ ኣይኮነን።

ኣብ'ቲ ኣጋጣሚ ዝረኸብናዮም ነጋድያን ኤክስፖ ድማ፡ መካዙትን ሰናዕትን መንእሰያት፡ ተጠርኒፎም ደገፍን ምትብባዕን ከምዝድልዮም ርእይቶኦም ገሊጾምልና።

ሎሚ ኣብ ERI-TV

ሰዓት	መደብ
09:00	ሃገራዊ መዝሙር
09:05	ኤሮቢክስ
09:30	ፊዮሪና
10:10	ፓኖራማ
11:00	ማእገር
13:00	ዶክተራት ኣብ ስቱድዮ ቀጥታ
13:45	ቀስተ ደሕኖት
14:00	ሞዚዩክ
16:30	ፊልም እንዳ ዝማም
17:30	ስርሒት ባርንቱ 1985
18:05	ካብ ፈስቲቫል
18:40	መደብ ህርመት
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	እትመት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ወድድር ሓፈሻዊ ፍልጠት ቡያ
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	AT A GLANCE FESTIVAL ERITREA
22:30	ዜ (እንግሊዝ)

ሰኑይ

ሰዓት	መደብ
12:00	ሃገራዊመዝሙር
12:02	ድራማ
12:30	ዜና (ትግርኛ)
12:50	ዕላል ጥበባት
13:30	ዜና (ዓረብ)
13:45	ሄሎ ደባይዋ
15:30	ፊልም
17:00	ዜና (ትግርኛ)
17:15	ደርፊ
17:30	ዜና (ዓረብ)
17:40	ደረት ቃና
19:10	ሳይዳ
20:00	ዜና (ትግረ)
20:15	ሰሙናዊ ፍጻሜታት ስፖርት
21:00	ዜና (ትግርኛ)
21:25	ካብ ዞባታት
22:00	ዜና (ዓረብ)
22:10	መደብ ሌላ
22:30	ዜና (እንግሊዝ)

ቁርሲ ሰንበት

መርሃዊ ገብረሚካኤል

ውሉድ ንውሉዱ እዩ ዝነብር

ኣብ ኣመራርሓ፣ ወዲ 26 ዓመት ቶማስ ምስታ ዘፍቅራ ቃል ኪዳን ድሕሪ ምእሳሩ፥ ኣብቲ ካብ ስድርኡ ዝወረሶ ምዕሩግ ርሻን ቤት ስድርኡ ይነብር ነበረ። ኣብ ቤቱ ከኣ፥ ብዘይካ'ቲ ቅድሚ 13 ዓመት ብሞት ዝተፈለዮ ኣቦኡ፥ ምስ ኣደኡ፥ ክልተ ደቁን ብዓልቲ ቤቱን ይቕመጥ ነበረ።

ቶማስ ሓዳሩ ድሕሪ ምሓዙ ኩሉ ነገሩ ምስ በዓልቲ-ቤቱ ብምውጋን ኒታ ንዓመታት ዘናበዮቶ ወላዲቱ ሸለል ይብላ ነበረ። ሕሉፍ ሓሊፍዎ ኣብ ቅድሚ ሰበይቱ ነደኡ ክዘልፋን ክቋናቖን ይርኣ። እንተ ኣደኡ ግና፥ ናይ ነገር ወላዲት ኮይኑዋ ኒቲ እኽኮ ከም ሓሙስ ትርእዮ ወዳ ዝኾነ ሕማቕ መሊሳትሉን ተመንያትሉን ኣይትፈልጥን። ዘይምምሳስ ወላዲቱ ምስ ትዕቢት ዘተኣሳኣሮ ቶማስ፥ ሓደ መዓልቲ ናብ ወላዲቱ ብምቕናዕ "ማማ ሎሚ ናብ መናበዪ ኣረግቶት ክብጽሓኪ እየ። ኣብኡ ከኣ ዝተረፋ ዕድመኺ ተሕልፊ" በሎ። ወላዲቱ በቲ ዝሰመዓቶ ኣዝያ ሰንበደት። ካብቲ ትፈትዎ ወዳ ከምዚ ዓይነት ዘረባ ክመጽኣ ፈጺማ ዘይትጽበዮ ብምንባሩ ድማ፥ ኣፋ ከፊታ ብምግራም ትሰምዖ ነበረት። "እዚ ወደይ ብሩኽ! እንታይ ዝበደልኩኻ ነገር ስለ ዘሎ ኢኻ ናብ ከምኡ ዝበለ ሰፍራ ትሰደኒ ዘለኻ?" ክትብል ህድኣት ብዘተሓወሶ ቃና ሓተተቶ። ቶማስ፥ "ምኽንያቱ ኣዚኺ ዓቢኺ ኢኺ። ሰበይተይ ንዓኺ ክትኣሊ ኣዚያ ተሸገራ ኣላ። ስለዚ ንኸሉኽትና ክንሓይሽ ናብቲ ቦታ ክወስደኪ'የ" ብምባል ታኽሲ ጸዊዑ ክዳውንታ ጠራኒፉ ናብ መእለዪ ኣረጋውያን ወሰዳ።

ቶማስ ንኣደኡ ናብቲ ትካል ካብ ዘእትዋ ሰለስተ ወርሒ ሓለፈ። እንተኾነ ደሃይ ገይሩላ ኣይፈልጥን። ኣብ ከምዚ እዋን፥ 'እታ ትደንዕም ኣላ እሞ ንኽትጥዕም' ብምባል፥ ወላዲቱ ናብ መእለዩ ኣረጋውያን ንኽሰዳላ ምኽንያት ዝኾነት በዓልቲ-ቤቱ ምስ ሓደ መንእሰይ ብዝተደጋገሚ ክርኢያ ጀመረ።

ከኒታትት ንምፍላጥ ስለምንታይ ምስኡ ትኸይድ ከም ዘላ'ውን ሓተተ። መልሲ በዓልቲ ቤቱ ከኣ፥ "እዞም ክልተ ደቀይ ኣልካ ዘዐበኻዮም ቁልዑ፥ ናትካ ኣይኮኑን። እቲ ከም ዝፈትወካ ዝገልጸልካ ዝበርኩ ናይ ሓቂ ኣይኮነን። ናይ ምስሉይነት እዩ ነይሩ። ገዚዞቦካን ቤትካን ደኣ እምበር ህርፉን ናትካ ኣይነበረንን" ክትብል ዘርዘራ ኣርደኣቶ።

ቶማስ፥ ንሰበይቱ ተወርዊሩ ብኸሰዳ ሓነቓ። እንተኾነ ተቐዳዲማ "ኢየ" ስለ ዝበለት፥ ጎረቤቡቲ መጺኦም ገላገልዎም። ቶማስ፥ ምጽዋር ስኢኑ ካብ ቤቱ ምስ ወጸ ንሳልስቲ ኣይተመልሰን። በዓልቲ ቤቱ ድሕሪ'ዚ፥ ኣብቲ ቤት ምጽናሕ ንህይወታ ኣሲጊኢ ምኳኑ ተረዲኣ ደቃ ሒዛ ካብቲ ኣርሒቓ ኸደት። ቶማስ ናብ ቤቱ ምስ ተመልሰ፥ ገዛ ንበሕቲ ጸኒሑ። ጎረቤቡቲ ኣብ ዝሓተተሉ ግዜ ከኣ፥ ንበረታ ጠራኒፉ ከም ዝተዓዝረት ሓበሬታ ረኸበ።

ምንባር ንቶማስ ኣዝዩ ከበደ። መፍትሒ ይኾኖ እዩ ናብ ዝበሎ ኣንፈት ብምምራሕ ከኣ፥ መሓዛ ባራት ኮነ። ሕሉፍ ሓሊፍዎ ንበረቱ ሸይጡ ኣብ ጎደናታት ምሕዳር ተታሓሓዘ። ኣብ ከምዚ ሃዋህው እንከሎ ድማ እዩ ሓደ መዓልቲ ንወላዲቱ ዝዘከረ። ናብቲ ትካል ብምኻድ ደሃይ ወላዲቱ ሓተተ። እንተኾነ ካብቲ ትካል ቅድሚ ነዊሕ ዓመታት ብጦባሪ ሰናይ ከም ዝተወሰደት ተሓብሮ። ብዕድሉ እናኣማረረ ካብቲ ከባቢ ተሰወረ። ድሕሪ'ዚ ናብቲ ዝጀመሮ ህይወት ክምለስ ኣይደለየን። ህይወቱ ዳሞግዩ ንምምሕያሽ መደብ ኣውጺኡ። ኣብ ሓደ ትካል ተቖጺሩ ከኣ ስራሕ ጀመረ። ቶማስ ኣብ ስርሑ ብዘርኣዮ ተገዳስነት ብወናኒ እቲ ትካል ኣዝዩ ተፈትወ። ሓደ መዓልቲ ድማ፥ ወናኒ ናይ'ቲ ትካል፥ ድሕሪ ባይታ ናይ ቶማስ ክሰምዕ ስለዝደለየ ተወከሶ። ቶማስ ከኣ፥ ብዝዕበ'ቲ ኣብ ልዕሊ ወላዲቱ ዝፈጸሞ በደልን በዓልቲ ቤቱ ኣብ ልዕሊኡ ዝፈጸመቶ ጥልመትን ዘርዚሩ ኣዕለሎ። በቲ ዛንታ ዝተመሰጠ ማናጀር፥ ንቶማስ ተሰፋ ኣሰኒቑ ኣብርቲዑ ክጽዕር ተላባይዎ ናብ ስርሑ ኣምርሐ።

ቶማስ መታብብርኡ ናብ ንብር እናተመልሰ መጸ። ማናጀር ናይታ ትካል ሓደ ግዜ ንኹሎም ሰራሕተኛታቱ ኣብ ንጡፍ ስራሕ እንክለው፥ ብሞባይል ስኢሉ ኣብ ፈይስቡክ ዘርገሖ። ድሕሪ ሰሙን'ውን ማናጀር፥ ንቶማስ ከም ህያብ ዘመናዊት ማኪና ለገሰሉ። በቲ ሃንደበትነት ዝተገረመ ቶማስ፥ ስለምንታይ ካብ ኩሎም ሰራሕተኛታቱ ከምዚ ዓይነት ህያብ ክውሕዞ ክኢሉ ንማናጀር ሓተተ። "ወላዲተይ ማኪና ክገዝኣልካን ናብ ገዛና ሒዝካ ክትከይድን ኣዚዛትኒ ኣላ" በሎ ማናጀር። ቶማስ ኣማስጊኑ ክኸይድ ተበገሰ። እንተኸኑ፥ እቲ ማናጀር፥ ብሓደ ከም ዝኸዱ ስለዝሓብሮ ኣብ ማኪና ተሰቒሎም ገዛ በጽሑ።

ቶማስ ኣብ ቤት እቲ ማናጀር ሓደ ፈጺሙ ዘይተጸበዮ ነገር ረኣየ። እታ ንገዛ ክመጽእ ዝዓደመቶ፥ ወላዲቱ ኮይና ጸንሓቶ። ኣብራኹ ምእዛዝ ኣብይዎ፥ ኣብ ዝበርኽ ርኽቶምሽ በሎ። ወላዲቱ ግና፥ ናብኣ ብምቕራብ፥ ስምዒት ሓዘን ኣብ ገጹ እናተነበ ሓቖፋ ሰዓመቶ። ቶማስ ኑብሱ ምኽኣል ኣብዩዎ ኣምሪሩ በኸዩ። ገጽ ወላዲቱ እናተዓዘበ ከኣ፥ ብኸመይ ናብቲ ቤት ከም ዝመጽኣት ሓተተ።

"ድሕሪ'ቲ ናብ መእለዩ ኣረጋውያን ኣብጺሕካኒ ምኻድካ፥ ህይወት ኣይክኣልኩምን። ኣዝዩ ሓሚመን ሓሚቐን'ውን ነይረ። እንተኾነ እዚ ሎሚ ዘሰርሓካ ዘሎ ማናጀር ብንኡሱ ወለዱ ብሓደጋ ማኪና ስለ ዝኸሰረ፥ ንዓይ ከም መተካእታ ክኾኖ ብምሕላን ልክዕ ከም ወለዱ ይከናኸነኒን ይናብየኒን ኣሎ" በለቶ። ቶማስ ደጊሙ፥ "ብኸመይ ደኣ ንዓይ ኣሰራሒያይ ምኻኑ ፈሊጥኪ?" ክብል ተወከሳ። ቅድሚ ወርሒ ናብ ገዛኻ ከይዳ ነይረ። ካልኦት ሰባት ጸኒሖምኒ። ከኒታትካ ካብ ጎረቤብቲ ሓቲተ ዝበኒ መልሲ ኣዝዩ ኣጉሃዩኒ። ናብ ቤተይ ብሕዙን መንፈስ ተመሊሰ። ሓደ መዓልቲ ግና እዚ ናይ ሎሚ ወደይ፥ ምስሊ ናይ ሰራሕተኛታቱ ብቪድዮ ቀዲሑ ኣብ ፈይስቡክ ምስ ዘርገሖ፥ ኣብኡ ከም ዘለኻ ፈሊጠ፥ ረኺበካ ከኣ" በለቶ። ቶማስ ብፍቕሪ ወላዲቱ ኣዝዩ ተገረመ። እዚ ኹሉ ሕማቕ ገይረያ ከለኹ ኩቶ ዘይትጭክነለይ ከመይ ዓይነት ለውሃት ዝተዓደላ ፍጥረት እያ ብምባል ኣብ ብርካ ተደፊኡ ይቕረታ ሓተተ። ኣደ ቶማስ ይቕረታ ተቐቢላ፥ ንኽልቲኦም ብምስዓም ኣብ ሕቑፋ ኣእተወቶም።

ፍቕሪ ወለዲ መተካእታ ዘይብሉን ዘይድገምን እዩ። ንወለድና ነኽብሮምን ንስዕሞምን፥ "ውሉድ ንውሉዱ እዩ ዝነብር" ከም ዝበሃል፥ ኑቶም ንሰለና ዝነብሩ ወለድና ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ግዜን ኩነታትን ኣይንርሓቖም። ልቢ ወላዲ ወትሩ ፈቃርን ሓዳግን እዩ'ሞ፥ ኣይነቕሕርዎም፥ የግዳስ ፍቕሪ ደኣ ንለግሰሎም።

ንልቦና

ከም'ቲ ኩብደና ብመግቢ ዝፅንገል ሂወትና ድማ ብዘስፋ'ያ ትፅንገል። ኣብ ሂወት ውድቀት፣ ሽግር ኣሎ። እንተኾነ፥ ኩሉ ግዜ ተስፋ ካብ ከባቢኻ ኣይተርሕቕ። ኩሉ ነገር ዓቕሊ ተስፋን ተቐጺትካ ክትሓልፎ ምስ ትፍትን ሓላፉይ ምኻኑ ኣይትዘንግዖ።

ኣብ ሕሉፍ ምንባር ኣወግድ። ኣብ ሕሉፍካ ትነብር እንተ ኾንካ፥ ክትልወጥ ኣይትኽእልን ኢኻ። ሕሉፍካ ዛንታ እዩ። ዘለኻዮ ግን ወህብቶ እዩ። ስለዚ ነዛ ተዋሂባትካ ዘላ ወህብቶ ተጠቐመላ።

ክትበጽሖም ንዝደለኻ መድረኻት ተስፋ፥ ድሌት፥ ውሳኔ ክህልወካ ኣለዎ። ድሌታትካ ውሳኔ ዘይብሎም እንተ ኾይኖም፥ ኣብ ወላ ሓደ መድረኽ ክትበጽሕ ኣይትኽእልን ኢኻ። ድሌታትካ ኣብኻ ጥራይ ተሓጺሮም ከይተርፉ ብተስፋ እናተገዓዝካ ክውንኦም ኣረጋግጽ።

ኩሉ ግዜ ሽግር መጺኡ ኢልካ ኣይተማርር። ምኽንያቱ እቲ ብሽግር ዝሓለፈ ሰብ እዩ ንሓንስ ዘስተማቕሮ። ስለዚ ዝኾነ ሽግር ክመጽኣና ከሎ ተማሂርና ንኸእል።

ሂወትካ ምስ ዝኾነ ኣይተወዳድሮ። ሓደ ሃብታም ሰብ ርኢኻ ኣነ ከምኡ ዘይኮንኩ ኢልካ ተማርር እንተ ኾንካ፥ ሰላም ክትሰኣን ኢኻ። እቲ ሃብታም ትብሎ ዘለኻ ሰብ ምናልባት ከማኻ ሰላም፥ ቅሳነት፥ ሓጎስ ዘይብሉ ክኸውን ይኽእል እዩ። ስለዚ ኩሉ ግዜ ብዘሎካ ተመስገን በል።

ጌጋን፥ መምሃሪና እምበር ከውድቐና ወይ ተስፋ ክቖርጸና ዕድል ኣይንሃቦ። ከም'ቲ ቈልዓ ብእግሩ ክኸይድ ብዙሕ ግዜ ዝወድቕ፥ ብተስፋ ድማ ዝትንስእ፥ ደቂ-ሰብ ናብ ዝደለይዎ ነገር ክበጽሑ ብዙሕ ግዜ ዝጋጥሞም ካብ ጌጋኦም ተማሂሮም ድማ ኣብ ዝደለይዎ ደረጃ ከም ዝበጽሑ ኣይትዘንግዖ።

ዛንታ ዕዉታት ሰባት ክትሰምዕ ክትርእን ግዜኻ ኣይተጥፍእ። ብኣንጻሩ ብኸመይ ኣብቲ መድረኽ በጺሖም ሕተት። ውሽጣዊ ዓቕምኻ ዘይምፍታሽ ደኣ ከይከውን እምበር፥ ንሸኻ'ውን ዕዉት ክትከውን እኹል ዓቕሚ ከም ዘለካ ዘክር።

ኑቶም ኣብ ግዜ ውድቀትካ ዝስሕቑኻ ሰባት ኣይትገደሰሎም። ምስኦም ክትተሃላለኽ እውን ግዜኻ ኣይተጥፍእ። ምኽንያቱ እዞም ሰባት ኣብ ዓወትካ ምስቶም ቀንዲ ኣጣቓዕቲ ክትረኽቦም ስለትኽእል።

ንዘኾነ ነገር ኣይክእሎን እየ ምባል ኣወግድ። ንሓንቲ ከቢድ ሓጺን ከልዕላ ኣይክእልን እየ እንተ ኢልካ ከተልዕላ ኣይትኽእልን ኢኻ። "ይኽእል እየ" እንተ ኢልካ ግና፥ ወላ ብሓይሊ ኣይተልዕላ ኒታ ሓጺን ከልዕላ ዝኽእል ነገር ክትምህዞ ትኽእል ኢኻ።

ሰባት ክይብሉኒ ኢልካ ስምዒታትካ ቀቲልካ ኣይትንበር። ስምዒታትካ ምቕታል ካብ ሓንሾካ ምህዳም እዩ። ከም'ቲ ኣቦታትና፥ "ክይብሉኒ ዝበለስ ክይተባህለ ነይተርፍ" ዝበልዎ፥ ሰብ ዝበለ ይበል ኣብ ስምዒታትካ ክትነብር ጸዕር።

ገለ ካብ ጠለባት ዓወት

1.ኣብርቲዕካ ጽዐር

ዓወት ኣብ ዕድል ዘይኮነ ኣብ ጻዕሪ ምኳኑ እመን። ካብዚ ሓሊፉ ግን፥ ብምጽዋት ወይ ብኣቋራጭ ዓወት ክትረኽብ ምፍታን ዕሸት ምኳኑ ኣስተውዕልካ ግዜኻ ዘይምብርኻን።

2.ዓቕሊ

ኣብ ጉዕዞ ሂወትካ ዓቕሊ ዘይትገብር ወይ ዓቕሊ ዘይብልካ እንድሕር ኮይኑ፥ ኣብቲ ዓወት ንምርካብ እትኸዶ ጉዕዞ ኣይክትዕወትን ኢኻ። ብርግጽ መጀመርታ ኣይትኮነልካን ማለት ዕድልካ ምሉእ ብምሉእ ቅሂሙ ማለት ከም ዘይኮነ ተገንዘብ። መመሊስካ ብምፍታን ቀስ ብቐስ ናብቲ ትደልዮ ሸቶ ንኽትበጽሕ ከም ዘኽእል ኣስተውዕል። መብዛሕትኦም ሰባት በቲ ኣብ ፈለማ ዘጋጥሞም ማሰገደላት ተስፋ ምስ ቆረጹ እዮም። ንሸኻ እውን ካብዚኦም ዓይነት ሰባት ከይትኸውን ተጠንቀቕ።

3.ማእምንቲ

ኒቲ ክትበጽሖ ሓሊኻዮ ዘለኻ ሸቶ ዋጋ ክትከፍለሉ ቅሩብ እንተ ኾንካ፥ እቲ ተለምዕዮ ዘለኻ ዕላማ እዩ ኣብ ትሕቲ ቁጽጽርካ ዘሎ። ንዘኾነ ነገር ናቱ ዋጋ ኣለዎ። እቲ ሕቶ ኒቲ ክትነብሮ ብዝሓዝካዮ ዘለኻ ሂወት ዋጋ ክትከፍለሉ ድሉው ዲኻ ምፍላጥ እዩ።

4. ኣብ ዕላማኻ ምጽናዕ

ኣብቲ ዘኣመንካሉ ዕላማ ምጽናዕ ንዝገራት ካብ ተራ ናብቲ ዝበለጸ ነገር ዝልውጥ ሓይሊ ኣለዎ። ኣብ ዕላማኡ ዘይጸንዐ ሰብ ዓወት ክጐናጸፍ ፍጹም ዝኽኣል ኣይኮነን። ስለዚ ኣብ ዕላማኻ ጽናዕ።

5. ስነስርዓት

ምንቅቓሕ የጋዕዝ፥ ስነ ስርዓት ድማ የዕብዮካ እዩ። ክንዲ ዝበጽሕካ ደረጃ ዕብየት ብጹሕ፥ ስነስርዓት ዘይብልካ እንተ ኾንካ ዋጋ እውን የብልካን። ኣብ ዝኾነ እዋን ደስኾፍኪ ካብቶም ቀንዲ ረቛሒ ዓወት ምኳኑ ተገንዚብካ ወትሩ መሳርሒኻ ይኹን።

6. ነብስ ምትእምማን

ርእስ ምትእምማን፥ ዋላ'ውን ኣብቲ ሰባት ዘይኣእሱኻ ግዜን ኩነታትን፥ ኣነ ግን ብሉጽን ተፈታውን'የ ኢልካ ንነብስኻ ሞራል ምሃብ ማለት እዩ። እዚ ከኣ ንዓወት ሓያል ድርኺት ምፍጣር እዩ። ስለዚ ርእሰ ተኣማንነትካ ወትሩ ዓቢ ይኹን።

ምንጪ፥ success diamond

ንፍሽኽታ

ሓንቲ ሽማግለ ሰበይቲ ናብ ናይ ብሕቲ ክሊኒክ ብምኻድ ከፊና መኽኣኽሊ ጥንሲ ከም ዝደሊያ ኒቲ ዝጸንሐን ተረኛ ሓበረ። እቲ ሓኪም ኒተን ዓባይ ሰበይቲ ደፊልጠን ስለ ዘበረ ኒቲ መኽኣኽሊ ጥንሲ ከፊና ኣብ ወረቐት ጠቕሊሉ እናሃበ፥ "ኣደይ ፍቓድኡ እዚ መኽኣኽሊ ጥንሲ ደኣ ንዓኽን ሽማግለ ሰበይቲ እንታይ ክኾነክን ትወስደኣ ኣለኽን?" ክብል ሓተተን።

ሰበይቲ ካልእ ማልእ ገዲፈን ብጥቕሊሉ፥ 'የደቅሰኒ እዩ ዝወደይ" ክብላ መለሳ። ሓኪም ነገራቱ ጋን እናኾኖ፥ እዚ ከፊና ደኣ መን እዩ የደቅስ ኢሉክን?' ክብል ደጊሙ ተወከሰን። እተን ሰበይቲ፥ "ሰቕ ደኣ በል! ኣቢይ ኣለኻ ንሰኻ፥ ኣብ ጸሚቕ ኣራንሺ ናይታ ውዕይቲ ጓል ወደይ እንተ የእትየየ፥ በጥ ኢለ'የ ዝሓድር" ክብላ መለሳ ደበሳ።

ምስላ ንደለይቲ ልቦና

* ካብ ሸሕ መደረ ሓንቲ ወረ።
* ብሸፎም ዝስተዩዎ፥ ብደዎም ይብትንዎ።
* ዓዲ ምስ ሰመረ ንህቢ ምስ መዓረ የውህቦ እምበረ።
* ናይ ስጋ መውዳእታ ዓጽሚ፥ ናይ ነገር መውዳእታ ፈጽሚ።
* ሓደ ብዘወርወሮ፥ ሸሕ ብዘማስከሮ።
* ብርናዎ መማልእቲ ወጾ።
* ምሕልካ ኣይትጥለም፥ ተመኪሕካ ኣይትህደም።

ንታሪኽን ስነ-ፍልጠትን ዘጕልሐ ምርኢት ዞባ ማእከል

ተስፋይ ዕቑባይ

ሓደ ካብ ዓበይቲ ትሕዝቶታት ፈስቲቫል ኤርትራ 2023 ምርኢት(ኤግዚቢሽን) ዞባታት እዩ። ሽዱሽተአን ዞባታት ዝለወን ጸጋታትን ንጥፈታትን ዘጸብርቓሉ መድረኽ ድማ እዩ። ንታሪኽ፡ ባህላዊ ወርሾ፡ ምህዞታት፡ ንጥፈታት ትካላት ብፍላይ ኣብ ሕርሻን ካልእን ዘድሃበ ምርኢት ኣብ'ታ 14 ብ 4 ሜትሮ ዝተዋህበተን ቅርዓት ክጸብርቓ ፈቲነን። እቲ ምርኢት ኣገዳሲ መሳጢ ስለ ዝኾነ፡ ጻዕቂ ነጋድያን ካብ ዘኣንገዱ መደባት ሓደ እዩ። እዩም ነቲ ምርኢት ዘዳለወን መግለጺ ዝሃቡ ዘለወን ሰባት ክዕምሉ ይግባእ።

ዞባ ማእከል፡ ካብተን ሽዱሽተ ዞባታት ኤርትራ ሓንቲ ኮይና፡ ንርእሰ ከተማ ኣስመራ ዝሓቖፈ ማእከል እዩ። ጂኦግራፍያዊ ኣቀማምጣ ዞባ ማእከል ካብ ጽፍሒ ባሕሪ ልዕሊ 2300 ሜትሮ ብራኽ ኮይኑ፡ ወይኑ ደጋዊ ክሊማ ኣለዎ። ዞባ ማእከል 1041 ትሪ/ሜ ስፍሓት ዘለዎን ምስ ዞባታት ዓንሰባ፡ ጋሽ ባርካ፡ ደቡብን ሰ/ቀ/ባሕርን ይዳወብ። ዞባ ማእከል፡ ኣብ ኣስመራ 13 ንኡሳን ዞባታት፡ ካብ ኣስመራ ወጻኢ ኸኣ 3 ንኡሳን ዞባታት ማለት ጋላነፍሒ፡ ሰረጀቓን በሪኽን ይጥርንፍ።

እቲ ብሕርሻ ዝነብር ህዝቢ፡ ኣብ ዝናብ ክረምቲ ዝተሞርከሰ ሕርሻን ብዕማኖ ዝለምዕ ጀራዲንን ይውንን። ኣብ ምፍራይን ምትብባዕን ከብቲ፡ ኣብ መፍረ ደርሁን ኣናህብን ዝምርኩስ እውን የጠቓልል። ዞባ ማእከል ብዓበይቲ ኣብ ዝተፈላለየ መንግስታውያንን ዘይመንግስታውያንን ትካላት ዝጥዩ ሰራሕተኛታትን ብጥንዲ ዝመሓደር ህዝብን ይጥርንፍ።

ምህላው ከተማ ኣስመራ ኣብ ኩሉ ናይ ምንባር ኣገባብ ዓቢ ጽልዋ ስለ ዘለዎ፡ ኣስመራ ማእከል ናይ ኩሉም ዓይነታት ኣገልግሎታትን ምምሕዳራትን እያ።

ዞባ ማእከል፡ ካብ ኩለን ከባቢታት ኤርትራ ዝመጹ ብዙራት፡ ዝተፈላለዩ እምነት ዘለዎም ዜጋታት፡ ብስኒትን ብሓድነትን ምክብባርን ዝነብሩላ ምስሊ ኤርትራ ክትብሃል ትኽእል።

ምንጪ ስም ኣስመራ

ኣብ'ቲ ምርኢት ብፅኑቃ ተቐሪጸን ባህላዊ ኣልባስ ዝለበሳ ኣርባዕተ ደቂ ኣንስትዮ ግሊሓን ደረኣ። ዝጠዘሉ በጻሕቲ ኸኣ ትርጉም ህላወአን ንኽፈልጡ ናብአን የምርሑ። ሓንቲ ጸቡቕ ናይ ኣገላልጻ ብቕዓት ዘለዋ ንቐንቐታት ትግርኛ፡ ዓረብን እንግሊዝን ትመልኽ ብፍሕሸው ኣገላልጻ ኺ ዝስዕብ መሳጢ ዛንታ ተቐርብ።

ከበቢታት ኣስመራ፡ ቀደም ኣማኢት ዓመታት ዝተፈላለዩ ኣሶማት ከም ዝበርዎም ብኣፈ-ታሪኽ ይዝንቶ። ንኣብነት ብደባዚቶ ዝፍለጥ ከባቢ፡ ገቦ ሸለል፡ ኣቦሸውል ግንቢ ኣብ ዓውትሰ፡ ከባቢ ቤት ጊዮርጊስ ቀይሕ ወተግ፡ ኣብ ኣርባዕተ ኣስመራ ተደኲሻን ዘለዋ ከበቢታት ግርሁ ኣማግሌ፡ ዕዳጋ ዓርቢ ሸኻ ፍርትት ደብሀሉ ከም ዝነበሩ ምስ ገለጸት፡ "ብዘይኣነዞም ዝተገልጹ፡ ከም በዓል ጉዴይፍ፡ ገጀረት፡ ዛጠን ሰንቀይ. . . . ወዘተ፡ ኻይ ገዚአ ርእሶም ታሪኽ ኣመጻጽኣ ኣሶማት ኣለዎም። ንሎሚ ግን እታ፡ "ኣስመራ" ዝበል ስም መመንጨዊት ዝኾነት ከበቢ ኣርባዕተ ኣስመራ ዛንታኣ ጸሚቔ ክነግረኩም'የ" ኢላ ኺ ዝስዕብ ኣበት ሓደሽት ዝኾነ ኣፈ-ታሪኽ ገለጸትልና።

ኣህዛብ ኣርባዕተ ኣስመራ፡ ኣብ ከባቢ 1250 – 1300 ዓ/ም ኣብ ኣርባዕተ ማይ ቤታት'ዮም ዝቐማጡ ዝነበሩ። ካብ ካልእ ቦታታት እናተበበሱ ወረርቲ የጥቅዕዎም ነይሮም። እቲ ሓደ ማይ ቤት ነውረር እኽሉ፡ እተን ሰለስተ ማይ ቤታት ይረድኦኦ ኣይነበራን።

ኣብ'ዚ ሎሚ ብማይ ጨሀት ዝፍለጥ ከባቢ፡ ማይ ነወርዳ በዝመገድን ዝተኣኻኸበ ደቂ ኣንስትዮ ብዝሀብ ጸምማት ወረርቲ ኣዕለሉ። ከም መፍትሒ ሽግር ወይ ንወረርቲ ክምክቱኦም እንተኾይኖም ኣርባዕቲአን ማይ ቤታት ብጥምረት ወይ ብሓድነት ክብደህዎም ተሰማሚዐን። ብዘበራኦ ሓይሊ ጸዕሪ ድማ ንኽሰምራ ተረዳዲአን። ንዝኣተዋኦ ውዕል ብማሕላ ኣጽደቓኦ።

ሰብኡተን ከፍድየወን ናብ ማይ ጨሀት ምስ ከዱ፡ "ድሕሪ ደጊም ሰሚርና ኣለና፡ ብሓደ ንጸላእትና ክንዋጋእ ኢና"ኢለን ሰሚረን። ካብ'ዚ ንጸው "ኣስመራ" ተባሂለን። ጸሓን ድማ እተን ኣርባዕተ ማይ ቤት ማለት ሰርጸ፡ ሸለለ፡ ኣሶማ፡ ገርዕት ዝበሃላ ዝነበራ፡ ብኣርባዕተ ኣስመራ ተጠቓሊሉ ብዘወጻኦ ስም ይጸዋዕ ኣሎ። እዚ ናይ'ዘን ደቀኣንስትዮ ውሳኔ ክሳብ ሎሚ መርኣያ ሓድነት ኮይኑ ይዝንቶ ኣሎ።

መደበር

መደበር ኣስመራ ቀንዲ መለለዪ ቅርዓት ምርኢት ዞባ ማእከል ኮይኑ ኣሎ። ዞባ ማእከል፡ ንጥበባት ጸዕሪን መደበር ጥራይ ዘይኮነ ኣድሂቡ፡ ዕላማ ህንጻ መደበር ሓደ ካብ ሓድግታት መግዛእቲ ከም ዝነበረ ዘርዚሩም ኣቕሪቡ ኣለዉ።

ኣብ ግዜ መግዛእቲ ጣልያን፡ ኤርትራውያን ብጾታ ሃገርም ብዙሕ ብደዐታት ዘጋጥሞም ዝነበረ መድረኽ'ዩ ነይሩ። ሓደ ካብኡ ከተማ ኣስመራ ዜጋታት "ሓበሻ" ተባሂሎም ብወሰን ወሰን ክንቀሳቐሱ ክግደዱ ከለው፡ ጸዓዱ ድማ ኣብ ሕምብርቲ ከተማን ካልእን ከምድላዮም ወዝዒዞሕ ክበሉ ይፍቀዶም ነይሩ።

ደቀባት፡ ካብ ካልኣይ መደበር ፖለስ ንሶሜን ዘሎ እንተዘይኮይኑ፡ ካብኡ ክሓልፉ ይፍቀዶም ኣይነበረን። ከባቢ መደበር ድማ ቀንዲ መዋፈሪ ንጉዲ ደቀባት ነይሩ። መብዛሕትኡ ጽዕነታት ብመጻዓዓኒታት ይጓዓዝ ስለ ዝነበረ፡ ደቀባት ብወሰን ወሰን ገይሮም'ዮም ናብ መደበር ዝኸዱ ዝነበሩ።

እዛ ጣልያን ካርሶል ሰርያሎ ወይ ኸኣ መዕረፊ ቃፍላይ ዝበልዋ ዝነበሩ መደበር፡ ብ1915 ዓ/ም ኣብ 15,000 ትርብዒት ሜትሮ ብመሃንድስ ኦድዋርዶ ካቫሪ ተሃንዲሳ። እዚ መሃንድስ ንእዚ ሲኒማ ኣዝመራ፡ ካርቨለ፡ ፖስት ኦፊስ ኢምባሲ ጣልያን ዘሎን ካልእን ዝሃጸ ህቡብ መሃንድስ'ዩ ነይሩ። ዕላማ ኣድላይነት መደበር ዝተፈላለዩ ቀመማት መግቢን ካልእን ብመጻዓዓኒታት ምስ መጽኡ ኣብ ቀጽሪ መደበር ተራጊፉ ክሽየጥ ከሎ፡ እዩም መጻዓዓኒ ኸኣ ምስ ዋናታቶም ኣብ'ዚ ሕጂ መሸጣ በርበረ፡ ቀመማት፡ መጥሓንን በርበረን ሽሮን ኮይኑ ዘሎ የዕርፉ ነበሩ።

እዚም ብመሻኸቲ መደበር ተደጒኖም ዘለዉ ነኣሽቱ ትካላት ማሱሓል ካራን ካልእን ፈለማ እቲ ቦታ ሓጺርዮ ነይሩ። ኣብ ግዜ ፌደረሽን ኺ ሕጂ ዘሎ መልክዕ ከም ዝሓዘ ከኣ ጆሜትራ ጴጥሮስ ካሕሱ ካብ ክፍሊ ህንጻዊ ልምዓት ዞባ ማእከል ኣዘንትዮም።

ካብ ግዜ ናብ ግዜ እቲ ጉልጉል ናይ ቀመማት መኣንገዲ ዝነበረ፡ ብሰናዕቲ ሓጺን፡ ዕንጸይቲ፡ ፕላስቲክን ተተኪኡ። ዕዳጋ ቀመማት ኸኣ ምሽተን ጠሓንቲ ተጸገዉ ኣገልግሎት ይህብ ኣሎ። ኣብ መደበር 400 ቀወምቲ፡ 70 ድማ ግዜያውያን ትካላት ክህልዋ ከለዋ፡ ልዕሊ 2000 ሰራሕተኛታት ካብ ክልተኡ ጾታታት፡ ካብ ዝኣሰ ክሳብ ዝዓበየ ሸማግለ ይሳተፉ።

ዛንታ መደበር ምስ ገለ ፍርያቱ ርኢኻን ሰሚዕካን ምስ ወዳእካ ዝቐበሉኻ እዞም ዝስዕቡ ንኽፍሊታት ዞባ ማእከል ዝተወከሉ እዮም።

ሕርሻዊ ንጥፈታት

ዛጊት፡ ኣብ ዞባ ማእከል ዝተመዝገበ ዓቕን ዝናብ ዓመታዊ ካብ 400 ክሳብ 600 ሚ/ሜትር እዩ። ዞባ ማእከል፡ ዝበዝሐ ክፋል መሬቱ ከተማዊ ስለ ዝኾነ ክሕረስ ዝኽእል ስፍሓት መሬት ምስ ካልኦት ዞባታት ክወዳደር እንከሎ ውሑድ እዩ። 33,000 ሄክታር እዩ። ዛጊት ዝሕረስ ዘሎ፡ እቲ 30,000 ሄክታር ጥራይ እዩ።

ኣብ'ዚ ናይ 32 ዓመታት ናጽነት፡ ኣብ ምዕቃብ ሓመድን ማይን ዝኣድ ስራሕ ከም ዝተሰርሐ ጸብጻብ ጨንፈር ሕርሻ ዞባ ማእከል ካብ ዝበልጹ ዛላ ብኡምኒ፡ ብሓመድ፡ መደባት ዛላን ከትርን ብድምር ልዕሊ 30,000 ኪ/ሜትር ተሰሪሑ ኣሎ።

ኣብ ዞባ ማእከል ንፓስታ ዝኸውን ስርናይ፡ ንብራ ዝኸውን ሰዐም፡ ኣሕምልቲ፡ ከቦኣዊ ፍረታት፡ ዘይቲ ኣድሪ፡ ሓመድ ኣልቦ ሳዕሪ ጸብን ወጸኢት ጸብን . . . ወዘተ ደፊርዩ ከም ዘለዉ ብዮዝበሪ ኣብ ቦታ ምርኢት ኣቕሪቦም ኣለዉ።

ክፍሊ ህንጻዊ ልምዓት

ኣብ ዞባ ማእከል ምስራሕ ዲጋታት ብ1919 ኣብ ዓርበረብዕ ማይ ኣዋሰና ንዝልኪ ባር ተባሂሉ ተጀሚሩ። ካብ 1930 -40 ንቐረብ ማይ ከተማ ኣስመራን ንመሰኖን ንፋብሪካታትን ዘገልግላ 11 ዲጋታት ከም ዝተዘርግሓ ይፍለጥ።

ኣብ ግዜ ፌደረሽንን መግዛእቲ ኢትዮጵያን 37 ዲጋታትን 21 ሪህያታትን ንዝሰተ ማይን ከተማ ዘቤታዊ ኣገልግሎትን ሕርሻን ተሰሪሐን።

ብድሕሪ ናጽነት ኸኣ 37 ዲጋታትን 21 ሪህያታትን ሓደስቲ ክሰርሓ ከለዋ፡ 16 ዲጋታት ተጸጊነን። ከም ወጸኢቱ ድማ ትሕዝቶ ዝኽዘንኦ ማይ ብ1.13 ሚልዮን ሚ/ኩብ ከም ዝዓበ ኮይኑ ኣሎ። ብጠቕላላ እዘን ዲጋታት 24.79 ሚልዮን ሚ/ኩብ ክሕዛ ይኽእላ።

ብድምር ኣብ ዞባ ማእከል 85 ዲጋታትን 42 ሪህያታትን ክህልዋ ከለዋ 69.13 ሚ/ኩብ ክዕቑራ ይኽእላ።

ጨንፈር ሚኒ/ጥዕና ዞባ ማእከል

ንምልዮት ኣህዛብ ዝውሓጠ ኮሮና ቫይረስ፡ ህዝቢን መንግስትን ኤርትራ ብንቕሓት ብዘይ ክታብት ከም ዝመከትዎ ዘርኢ ሞዴል ኣዳልዮም ኣለዉ። ፈለማ ህዝቢ ንኽነቕሕ ብዝተፈላለዩ ኣገባብ ዝተኻየዱ ገስጋሳት፡ ሓካይም ዘርኢዮዎ ተበጃወት፡ ህዝቢ ዘርኣዮ ንቕሓት ማለት ንዝወጹ መምርሒታት ሓይሊ ዕማም ብዲሲፕሊን ምትግባር፡ ኣኽብርቲ ጸጥታ ንገዛ ርእሶም ተቓሊዖም ንህዝቢም ዘርኣይዎ ተወፋይነት . . . ወዘተ ዘኮልሕ ምድላው ገይሮም ብቪድዮ ምርኢት ኣርኣዮምና።

ክፍሊ ስታቲስቲክስን ጂኦግራፍያዊ ስርዓት ሓበሬታን ዞባ ማእከል

ኣብ ንኡስ ዞባ ማይተመናይ ዝየደዎ ምድላው ካዳስትራል ማፕ፡ ከምኡ'ውን ኣብ ንኡስ ዞባ ሰረጀቓ ዝተዓደለ ዘመናዊ ኣተዓዳድላ መሬት ሕርሻ ዝምልከት ብዓይነቱ ፍሉይ ዝኾነ ብኮምፒዩተር ዝተሰየ ሓደሽ ምህዞኣዊ ሓበሬታ ኣቕሪቦም። በቲ ምህዞኣዊ ክብረታ (ሶፍት ወየረ) ተጠቒምካ፡ ንሓንቲ ግዝ ብሰኺሊ ናይታ ግዝ ዝተሰየ ዝርዝር ሓበሬታ ናይ ዋናታታት ተቐርብ እያ። እዚ ኣገባብ ኣብ ኣብያቲ ጥራይ ከይተሓጽረ፡ ኣብ ዕደላ ሕርሻ ከይተረፈ ብዮዝበሪ ነቲ ቃጸያታት እናርኣዩት ሓበሬታ ተሰንቕ እዋናዊት ርኽብት እያ።

ማሕበር ታክሲ ዞባ ማእከል

ኣብ ዞኖ ብ1950 ብሮርዳ (ዓረብያ ፈረስ) ዝጀምረ ኣገልግሎት ታክሲ፡ ሎሚ ብልዕሊ 900 ዘመናውያን ታክሲታት ኣገልግሎት ይህብ ኣሎ። ብ1976 ዝጀምረ ማሕበር ታክሲ፡ ኣብ'ዚ እዋን ውዳቤታቱ ኣሐይሉ ኣብ ዝተፈላለዩ ሃገራውያን መደባት ማለት ወሰንታዊ ምልጋስ ደም፡ ኣብ ሜዳቶት፡ ስፖርት፡ ምትብባዕ ንሓይልታት ምክልኻል፡ ምሕጋዝ ስድራ ስውኣት. . ወዘተ ብኣብነት ካብ ዝርርሑ ዘለዉ ማሕበራት ከም ዝኾነ ዝገልጹ ብቐርጺ ብስእልን ጽሑፍን ኣቕሪቦም። ኣብ'ዚ ካብ ዝመሰረቱ ኣብ ሰዓታት ከበቢ ጻዕባ ዘሎ ጉልጉል፡ መዋፈሪ ታክሲ ከም ዝነበረ፡ ኣብ'ታ ኣብ መንደቕ ቤት ጽሕፈት ፓስጣ ለጊብ ዝነበረት ህዝባዊት ተለፎን ህዝቢ እናደወለ ታክሲ ይጽውዕ ከም ዝነበረ ኣብ'ቲ ምርኢቱ ተገሊጹ። እዚ ድማ ሕብረተሰብና ማዕረ ክንደይ ምዕቡል ከም ዝነበረ ዝገልጽ እዩ።

ክፍሊ ጽሩይ ማይን ረሳሕ ፈሳስን ዞባ ማእከል

ኣብ 2000 ዓ/ም ኣገልግሎት ክህብ ዝጀመረ ፕሮጀክት ዲጋ ቶኮር፡ ንኹሉ ምስርሓ ዝሓለፎም ብሞዴል ኣዳልዮም ኣቕሪቦም ኣለዉ። እቲ ገዚረ ማይ ኣገዳሲ ዘተኣማምን ጽሬት ከም ዘለዎ ብዮዝበሪ (ብሞዴል) ዝሰርሕዎ ኣርኣዮም። ሓደ ሓደ ዝርኣ ዝርዩት ናይ ማይ ካብይ ዝመጸ'ዩ ተባሂሎም ብተደጋጋሚ ክሕተቱ ከለዉ፡ ካብ እርጋን ትቦታት ከም ዝኾነ፡ እዩም ትቦታት ከኣ በቦጫዚኡ ብፕላስቲክ ይትክኡ ከም ዘለዉ ሓቢሮም።

ሰብ-ሰርሖ ብልሒ

ብትስፉዋት መንእሰያት ኢንጅነር እስራኤል መሓሪን ኢንጅነር ኣብርሃም ተኽለን ዝተማህዘ ንጽሙማን እተገልግል ካብ ቋንቋ ምልክት ብቐጥታ ናብ ቋንቋ ትግርኛ(ብጽሑፍ) እትትርጉም ሰብሰርሖ ብልሒ (ሶፍትዌር) ተዳልዩ ትርከብ። እዛ ዝተማህዘት ሶፍትዌር ንጽሙማን ምስ ዝኾኑ ሰብ ኣብ ዝነብሩዎ ምብህዛል ኣዝያ ሓጋዚት እያ። ንኣብነት ኣብ ሕክምና፡ ኣብያተ ፍርዲን ካልኦት ትካላትን ኣብ ክንዲ ብተርጓሚ ዝረዳድኡን ባዕሎም ሓሳቦምን ስምዒቶምን ንኽገልጹ እተኽእል ብምዃና፡ ብተዓዘብቲ ተማስጦ ካብ ዝረኸቡ ምህዞታት ሓንቲ እያ።

ፍረ ጻዕሪ

ሕርሻን መግብን

ፊልማዊት መዓሾ

ንጥፈታት ሕርሻ
ኣብ ሃገራዊ ፈስቲቫል ኤርትራ - 2023

ካልኣይን መወዳእታን ክፋል

ስመይ ኣልማዝ ገብረዮሃንስ እብሃል። ኣብ ሚኒስትሪ ሕርሻ ሓላፊት ኣሃዱ ሕርሻዊ ምህዞኣዊ ቴክኖሎጂ እየ።

ኣልማዝ ገብረዮሃንስ

ብወገን ኣሃዱና ሒዝናዮ ቐሪብና ዘለና፡ ብሓፈሻ ንሕርሻዊ ቴክኖሎጂ ዘላሊ ኰይኑ፡ ብፍላይ ድማ ኣብ ሕርሻ ከተማ፡ ሓመድ ኣልቦ ሕርሻ ከምኡ ድማ ናጻ ጸዓት መጨንጕዒ ማይ ዘተኰረ ቴክኖሎጂ ሓዘል ንጥፈታት እዩ። ኣገዳስነት ናይዚ ዝቐረበ መደብ፡ ብፍላይ ንኣብ ከተማ ዝቕመጡ ኣካል ሕብረተሰብ ንሕርሻ ዝኸውን ምቹእ ቦታ የብለይን ገዛይ ፐላሶ እዩ ወይ ካንሸሎይ ስሚንቶን ጸቢብን እዩ ዝብሉ ምኽንያት ተጠቒሙ ካብ ሕርሻዊ ንጥፈታት ከይተታረፈ ዝተፈላለዩ ቕልል ዝበሉ ካብ ንጉሕፎም ነገራት ከም እግሪ ጐማ መኪና፡ ዝተወድአ ናይ ዘይትን ማይ ሰሓን መትሓዚ ፕላስቲክ፡ ጀሪካናት፡ ሳንጣ መሸማዕ ወዘተ ብምጥቃም እተፈላለዩ ኣሕምልቲ ንመዓልታዊ መግቦም ክፍርዩ ይኽእሉ። ትኹላዊ ኣገባብ ሕርሻ ብምጥቃም ድማ ኣብ ጸቢብ ቦታ ብዘይስክፍታ ብዙሕ ፍርያት ዘፍርዩሉ ኣገባባት ቀሪቦም ኣለዉ። ከም ተወሳኺ ሓመድ ኣልቦ ሕርሻ ብዘይዝኹነ ናይ ሓመድ ሓገዝ ብማይ ጥራይ ኣብ ዝሓጸረ እዋን በቑሉ ንሰብን እንስሳታትን ንመግቢ ድሉው ዝኸውን ዓይነት ኣገባብ ሕርሻ እዩ። ካብ ትሕዝቶ ጀሚርካ ኣብ ምዕቓብ ሃልኪ ማይ፡ ጉልበት፡ ከምኡ'ውን ስፍሓት መሬት ዘይሓትት ብምዃኑ ተመራጺ ይገብሮ።

ካልእ፡ ናጻ ጸዓት መጨንጕዒ ማይ ብሰፊሕ ክተኣታቶ ኣብ መደብ ዘሎ ኣገዳሲ ቴክኖሎጂ እዩ። ብናይ ኣየር ጸቕጥን ስሕበት መሬትን ተሓጊዙ ካብ ዓሞቕቲ ትሕተ ባይታዊ ማይ፡ ማይ ብቐሊሉ ብምስሓብ ክጭንጉዓልና ይኽእል። ሓረስቶት ይኹኑ ካልኦት ካብ ዓይኒ ማያት ብሞተረ መጨንጕዒ ማይ፡ ማይ ዝጥቀሙ ሰባት ብውሑድ ወጻኢታት፡ ነዳድን ኤለክትሪክን ከይበሉ ብቐሊሉ ክጥቀምሉ ይኽእሉ።

***

ስመይ ኣብርሀት ሃብተገርግሽ፡ ኣደ ወንበር ማሕበር ሕርሻዊ ንግዲ ደቀንስትዮ ኤርትራ (ማሕደኤ) እየ። እዚ ማሕበር ኣብ 2003 ተመስሪቱ እናዓበየ ድማ ይኸይድ ኣሎ። ኣብዚ ኣብ እተፈላለየ ዓውዲ ሕርሻ ዝነጥፉ ደቀንስትዮ ሓረስቶት ኣለዋ፡ ዝያዳ ድማ ኣብ ወሰኽ ክብሪ እየን ዝነጥፋ። ሎሚ ዓመት ፈስቲቫል ብደርጃ ማሕበር ሒዝናዮ ቐሪብና ዘሎና ካብ ጹባ ዝተሰርሐ ብሽኮቲ፡ ምቁር ሕብስቲ፡ ጽማቝ፡ ጸባን ውጽኢት ጸባን፡ ከም ርግኦ፡ ምቁር ርግኦ (flavoured yogurt ጠስሚን ካልእን፡ ቃንጥሻ፡ እንቋቑሖ፡ ቀመማትን መማቕርትን፡ ውጽኢት መዓር፡ ምቁር ድንሽ፡ እተፈላልየ ውጽኢት ዘራእቲ፡ ከም ውሁድ መግቢ ህጻናት (DMK): ኣባዕኸ፡ ጥሕኒ፡ ካሳቫ፡ ሽሮ፡ ጣፍ፡ ከምኡ'ውን በርበረን ውጽኢቱን ከም ኣዋዘ፡ ድልኽ ዝኣመሰሉ ፍርያት ሕርሻ እዮም።

ኣብርሀት ሃብተገርግሽ

***

ኣስመረት ዳምር እብሃል። ኣባል ማሕደኤ ኰይነ ኣብ ምምስራሕ መግቢ እነጥፍ፡ ዝያዳ ግና ኣብ ምቁር ድንሽ ኣተኲርና ኢና ንሰርሕ። ክልተ ዓይነት ምቁር ድንሽ ኢና ንጥቀም ቀይሕን ጻዕዳን ሕብሩ ዝያዳ ድማ እቲ ቐይሕ ሕብሩ ኢና ንጥቀመሉ። በዚ ምቁር ድንሽ ተጠቒምና ብሽኮቲ 50 ሚእታዊት ስርናይ 50 ሚኢታዊት ድማ ምቁር ድንሽ ጌርና፡ ከምኡ'ውን ሴሬላክ ካብ ምቁር ድንሽን ካልእ ኣእካል ሓዊስና ከም መግቢ ንጀመርቲ መግቢ ህጻናት፡ ባኒ ኣብ ክንዲ ብፊኖ ጥራይ ንጥቀም 30 ሚእታዊት ምቁር ድንሽ 70 ሚእታዊት ድማ ስርናይ ጌርና ኣዳሊናዮ ኣለና። ተወሳኺ መግቢ ቁልዑ (DMK) ካብ ምቁር ድንሽን ኣእካል፡ ጥረታትን ናይ ቅብኣ ዘራእትን ጌርና ኣዳሊናዮ ኣለና።

ኣስመረት ዳምር

ብተወሳኺ ካብ ቀይሕ ጣፍ፡ ባናና ዝተሰርሐ ብሽኰቲ ጌርና ኣድላኢና ኣለና፡ ኵሉ ኣብዚ ማሕበር ዝዳሎ መግብታት ካብ ባህርያዊ ፍርያት ሕርሻ እዩ ዝስራሕ፡ ብቐሊሉ ድማ ኣብ ቤትና ክንሰርሖ እንኽእል'ዩ።

***

ሓሬና ክብሮም እብሃል፡ ኣብ ሚኒስትሪ ሕርሻ ኣብ ኣሃዱ ኣሕምልትን ፍረታትን፡ ከም ሞያዊት ምሕደራ ክንክን ድሕረ ምህርቲ ኰይነ እሰርሕ። ሒዝናዮ መጺና ዘሎና ንወሰኽ ክብሪ ባናንን ኣራንሺን ዝገልጽ ትሕዝቶ ኢና ቐሪብና ዘሎና፡ ቀጠልያ ባናና ብዝተፈላለየ መልክዕ ከም መግቢ ከነዳልዎ ንኽእል፡ ንኣብነት ኣብ ቀይሕ ጸብሒ፡ ጻዕዳ ጸብሒ ኣልጫ፡ ከምኡ'ውን መቲርና ኣንቂጽና ከም ሑሩጭ ንነወሕ እዋን ብምዕቃም ምስ ካልኦት ዘራእቲ ከም ስርናይን ፊኖን እናሓወስና ዝተፈላለዩ ዓይነት ምቁር ሕብስቲ፡ ሕምባሻ ቅጫን ካልእን ክንሰርሖ ንኽእል፡ ዝበሰለ ባናና ውን ምስ ሓሩጭ ስርናይ ወይ ፊኖ ኣቐምጢዕና ዝደለናዮ ሕብስቲ ክንሰርሕ ንኽእል። ብተውሳኺ፡ ማርማላታ ናይ ኣራንሺ ውን ምስ ቅራፉ ከመይ ጌርካ ከም እተዳሉ ዝምህር ባዕልና ኣዳሊና ቀሪብና

ሓሬና ክብሮም

ኣለና። ካልእ ምቁር ድንሽ ናብ እተፈላለየ ዓይነት ማለት ጽማቝ፡ ኬክ፡ ብሽኰቲ ኣመስሪሕና እናጥዓምና ንሕብረተሰብና ኣስተምህሮ ንህብ ኣለና።

***

ስመይ ጽንዓት ብርሃነ እብሃል። ኣብ ሃገራዊ ትካል ሕርሻዊ ምርምር ከም ሓላፊት ኣሃዱ ቴክኖሎጂ መግቢ ኰይነ እሰርሕ። ኣብዚ ብሚኒስትሪ ሕርሻ ሓድሽ ዝተኣታቶ ዘሎ ናይ ሱር ሓምሊ ካሳቫ ቀሪብና ኣለና። ካሳቫ መበቈሉ ኣብ ደቡብ ኣመሪካ ኰይኑ ኣብ ኣፍሪቃ ከኣ ብብዝሒ ዝብላዕ መግቢ እዩ። ክልተ ዓይነታት ካሳቫ እዩ ዘለና፡ እቲ ሓደ መሪር ክኸውን ከሎ እቲ ካልኣይ ድማ

ጽንዓት ብርሃነ

ምቁር እዩ። እዚ ኣብ ኤርትራ ንፍትኖ ዘለና እቲ ምቁር ዓይነት እዩ። ካሳቫ ብመኣዛዊ ትሕዝቶ ኣዝዩ ጽዑቕ ዝኾነ መግቢ ዓለም እዩ። ዕጽፊ ናይ ድንሽ መኣዛዊ ትሕዝቶ ኣለዎ። ብፍላይ ድማ ብካርቦይድሬት ኣዝዩ ሃብታም እዩ። ኣብዚ እዋን ኣብ ሻምብቆ፡ ኣቑርደትን ሓልሓለን ፈተነታት ነካይደሉ ኣለና። ጽቡቕ ተስፋ ድማ ረኺብናሉ ኣለና። ተሪፉ ዘሎ ምብዛሕ እዩ። ካሳቫ ኣብ ዝኾነ ቦታ እዩ ዝበቁል፡ ወላ'ውን ኣብ ሃብታም ትሕዝቶ ዘይብሉ ሓመድ ክፈሪ ይኽእል። ከነዳልዎ ከለና፡ ቀሪፍና ብኽልተ ጫፉ ብምቁራጽ ኣብ ማይ ኣብሲልና ኢና ክንጥቀመሉ ዘለና፡ ምኽንያቱ ብጥሪኡ ንወዲ ሰብ ሃሳዪ ዝኾነ ባእታታት ስለ ዘለዎ። ምስ በሰለ ግና ናብ ዝደለናዮ ዓይነት መግቢ ከሺንና ክንምገቦ ንኽእል።

***

ምስ ሚኒስትሪ ሕርሻ ብምትሕብባር ዝዳሎ ዓምዲ - ንሕቶን ርእይቶን በዚ ዝስዕብ ኣድራሻ ተወከሱ ጨ/ህዝባዊ ርክባት፦ ቁ.ስልኪ 182225/ 07182662/ 07620609 - ቁ.ሳ.ፖ 1048

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሰምራዊት መለስ

Bisha Mining Share Company
P.O. Box 4276
Asmara
Eritrea

Tel: (+291) 1124941
Fax: (+291) 1124941
www.bishamining.com

VACANCY ANNOUNCEMENT

Bisha Mining Share Company is inviting applicants for the following position for Bisha site project.

1. **Position: HME Mechanic**
   Department: HME Maintenance/HME Workshop
   Number Required: Two (02)

Primary Purpose

- Responsible for mechanical activities to maintain and or repair HME equipment.

TASK DESCRITION EXPANDED TO CORE PERFORMANCE AREAS

Planning

- Follows the daily work reports/job cards.

Implementation of the Plan

- Identify the highest priority for each day and focus on completing relevant tasks.
- Ensures good housekeeping.
- Carries out actual maintenance and repairs of HME in an efficient and effective way in order to minimize downtime.
- Performs regular inspections in order to detect potential problems before they cause breakdowns.
- Minimizes downtime by ensuring the best techniques are being used to repair breakdowns.
- Ensure safety requirements are fulfilled at the workplace, including leading Field Level Risk Assessment (FLRA) and proper use of the appropriate PPE. Report any safety issues/ incidents.
- Comply with mine's cardinal rules and other safety, environmental or other rules and standards as directed. Identifies any hazards in the workplace.
- Conducts preventative maintenance on the HME by checking engines; motors; pneumatics; hydraulic systems by following diagrams, sketches, operation manuals, manufacturer's instructions, and engineering specifications. Troubleshooting malfunctions.
- Carries out "Fault finding" by using precision measuring and testing instruments.
- Removes defective parts by using hoists, cranes and hand and power tools. Examines form and texture of parts to determine causes of failure.
- Determines changes in dimensional requirements of parts by using rulers; calipers; micrometers; and other measuring instruments.
- Understands and is familiar with basic hydraulic systems.
- Attends technical and other training as required by supervisor.

Reporting

- Compile daily; progress reports as requested (completing Job cards).

Qualifications	
• Technical school certificate	
Knowledge and Experience:	
• 3-5 years relevant experience	
Technical Skills	**Behavioural Skills**
• Computer Literacy (MS Office Intermediate,)	• Communication (English)
• Attention to detail	• Assertiveness
• Analytical skill	• Prioritizing skills & multi-skilling
• Mechanical & Electrical experience	• Ability to work towards strict deadlines
• Problem solving skill	• High level of accuracy and self-motivation

2. **Position: Condition Monitoring Technician**
   Department: Process Plant/Process Plant Maintenance
   Number Required: One (01)

Main Function

- Monitors equipment used in a process plant environment.
- Knowledge and ability to use various monitoring equipment including vibration meters, computerized vibration data collector, thermography camera, sound analyzer, oil analyzers, etc.
- Assists in balancing and alignment of rotating equipment.
- Monitors and collects oil and grease samples.
- Assists in preparing action notes and reports.
- Have knowledge of type of oils & grease.
- SHE, plant policy, and procedure compliance.
- Be able to follow monitoring checklists and keep logbooks.
- Be able to identify problems in lube systems, leaks, change in lube color, etc.

Qualifications and Experience

- Technical school graduate or equivalent.
- Diploma in Mechanical Engineering - advantage
- Mechanical Trade Training with significant experience in the mechanical engineering discipline.
- 3 - 5 years' experience in the process plant environment or similar.
- Working with team concept.

Technical Skills

- Proficiency in English (spoken, written, and reading) - advantage.
- Computer Literacy - advantage

General Information and other requirements:

- **Place of Work:** **Bisha.**
- **Salary:** **As per Company salary scale.**
- **Type of Contract:** **Indefinite**

Additional requirement for Nationals:

- **Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.**
- **Present clearance paper from current/last employer.**
- **Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card etc.).**
- **Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.**
- **Application documents will not be returned to sender.**
- **All applications should be sent through the post office.**
- **Deadline for application: 10 days from the day of publication in the Newspaper.**

Address: Please mail your applications to:-
Bisha Mining Share Company,
P. O. Box 4276 Asmara, Eritrea

Note to Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምሩጻት

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሰምራዊት መለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Bisha Mining Share Company is inviting applicants for the following position for Bisha site project.

1. **Position: Mobile Equipment Maintenance General Foreman**

Department: Mining
Number required: One (01)

Primary Purpose

- Supervising the maintenance work performed in the Dump trucks, Loaders, Graders, Tippers, etc.
- Planned Maintenance, Breakdown repair as well as any PCR Work scheduled for all the relevant equipment in your section to ensure sustainable operations at BMSC to meet approved business plans.
- Ensuring the best use of all available resources, be it manpower, tooling, or equipment in a safe and efficient manner, in order to achieve targets.

Main functions

- To supervise and coordinate the work of the HME Workshop maintenance Supervisors and Crew Leaders while complying with BMSC standards and "Safework" policy
- Manage and co-ordinate the planned preventative maintenance for the BMSC wheeled mining fleet to prevent unnecessary downtime
- Ensure that mechanical work is done according to expected standards measured against industry and OEM standards
- Ensure that all work is carried out according to standard operating procedures to ensure the integrity of the equipment and assets are maintained to prolong life and not reduce the life of the assets
- Ensure that all work as performed on an unplanned as well as planned basis is documented according to the requirements of the planning process and CMMS system
- Ensure that daily inspections are completed to standard and documented accordingly to record any work required for backlog planning
- Ensure skill transfer to national employees through guidance and coaching by the mechanical Supervisors according to industry best practices
- Ensure enhancements and improvements to asset integrity and reliability practices for machine integrity to be maintained
- Audit the quality of work before releasing machinery for work
- Ensure all corporate governance policies are adhered to for all dealings
- Ensure that all BMSC values and business ethics are maintained throughout the execution of duties.

TASK DESCRIPTION EXPANDED TO CORE PERFORMANCE AREAS

- **Planning**
  - Makes use of ''Planned Maintenance Schedule".
  - Be actively involved in the planning function, especially short term.
- **Implementation of the plan**
  - Identify the highest priority for each week and focus on completing relevant tasks
  - Ensures good housekeeping.
- **Safety, Health & Environment**
  - Drive and promote the achievement of SHEC standards in all projects
  - Ensure that HAZOPs are conducted and implemented for new and existing systems
- **Reliability practices**
  - Root cause analyses techniques and report writing
  - Cause and effect analyses for defects and failures affecting asset performance
- **Operations & Service Delivery**
  - Ensure adherence to operating standards and KPI requirements
- **Technical and Financial Budgeting and Forecasting**
  - Participation in budget preparation and forecasting for both financial and technical budgeting for the relevant area
  - Participate in the capital application for optimisation projects
- **People Management**
  - Implement individual development plans for all reporting staff
  - Manage individual potential and implement succession plans aligned with the organization structures and job descriptions
- **Reporting**
  - Compile daily; weekly progress reports for the department. (Action Tracker).

Unique requirements / other information

- Please note this job description is not designed to cover or contain a comprehensive listing of activities, duties or responsibilities that are required of the employee for this job. Duties, responsibilities and activities may change at any time with or without notice.

Qualifications:	**Knowledge and Experience**
• Technical engineering trade or equivalent within Mechanical profession (Both would be advantageous).	• At least 8-10 years experience in a supervisory role in an operational environment • Experience in delivering services across multiple departments in a collaborative forum with end users • At least 5 years experience in the delivery of services within developing or underdeveloped countries, challenging operational environments • Experience in maintaining large tyred mining equipment, including, but not limited to dump trucks, loaders, graders, tippers etc.. • Experience of 5 years running heavy equipment workshops • Ability to lead a diverse team of national and expatriate artisans in order to best utilize available resources and ensure safe and timely results.
Technical Skills	**Behavioral Skills**
• Valid Diesel Mechanic trade certificate • Majority Caterpillar fleet training. Formal Drill training would be an advantage • Ability to guide personnel on basic rigging practices when changing major components • Experience with Chinese OEMs is highly advantageous. • PCR and rebuild experience • Report writing, including daily reports, handovers, RCFA.	• Self motivatedable to lead a team • Ability to train others • Ability to work with multicultural group • Ability to make sound decisions without compromising the safety of people or equipment • Ability to utilize resources in an efficient manner • An exemplary safety record is essential. • Ability to lead from the front and ensure maximum use of all available services.

General Information and other requirements:

- **Place of Work:** **Bisha.**
- **Salary:** **As per Company salary scale.**
- **Type of Contract:** **Indefinite**

Additional requirement for Nationals:

- **Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.**
- **Present clearance paper from current/last employer.**
- **Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card etc.).**
- **Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.**
- **Application documents will not be returned to sender.**
- **All applications should be sent through the post office.**
- **Deadline for application: 10 days from the day of publication in the Newspaper.**

Address: Please mail your applications to:-
Bisha Mining Share Company,
P. O. Box 4276 Asmara, Eritrea

Note to Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits
P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሰምራዊት መለስ

VACANCY ANNOUNCEMENT

Bisha Mining Share Company is inviting interested applicants for the following positions for Bisha site project.

Position 1: Network Engineer
Department: FITS/IT
Number Required: One (01)

PRIMARY PURPOSE

- Install, maintain, monitor and trouble shoot the wired/wireless network and write and update diagrams and documentation.

ESSENTIAL FUNCTIONS

- Designing and implementing network architectures to meet business requirements.
- Configuring and managing network devices for optimal performance and security.
- Monitoring and troubleshooting network issues to ensure uninterrupted operations.
- Implementing and maintaining network security measures.
- Documenting network configurations and generating reports on network performance.
- Executing network upgrades and migrations with minimal disruption.
- Collaborating with cross-functional teams and effectively communicating technical concepts.
- Contributing to disaster recovery and business continuity planning.
- Staying updated with emerging networking technologies and industry standards.
- Prioritizing professional development through training.

UNIQUE REQUIREMENTS

- Strong expertise in network design and implementation.
- Proven ability to troubleshoot and support complex network issues.
- In-depth knowledge of network security protocols and best practices.
- Experience in network monitoring and optimization using industry-standard tools.
- Proficiency in network hardware and software configurations.
- Comprehensive understanding of network protocols such as TCP/IP, DNS, DHCP, SNMP, and VLANs.
- Ability to generate comprehensive network documentation and reports.
- Familiarity with network upgrades and migrations.
- Excellent collaboration and communication skills.
- Commitment to continuous learning and relevant certifications.

Qualifications

- Degree in Computer Science and / or Engineering
- Certificate from Cisco or Microsoft is advantageous

Knowledge and Experience:

- Minimum 4 years in similar Information Technology Position
- Familiar with Cisco IOS network Operating system and CLI

Technical Skills	Behavioral Skills
Network Fundamentals: Solid understanding of networking concepts, including TCP/IP, OSI model, subnetting, and IP addressing	Adaptability: Ability to adapt to new technologies, changing network environments, and evolving industry standards
Routing and Switching: Basic knowledge of routing protocols (e.g., RIP, OSPF) and switching technologies (e.g., VLANs, STP) to configure and troubleshoot network devices.	Problem-Solving: Strong problem-solving skills to identify network issues, analyze root causes, and implement effective solutions
Network Security: Familiarity with basic network security principles, such as access control lists (ACLs), firewalls, and VPNs	Attention to Detail: Paying close attention to detail when configuring network devices, documenting network configurations, and troubleshooting issues
Network Monitoring: Ability to use network monitoring tools to monitor network performance, identify issues, and perform basic troubleshooting.	Collaboration: Working well in a team environment, collaborating with colleagues, and effectively communicating ideas and solutions
Network Troubleshooting: Proficiency in troubleshooting common network connectivity issues, including physical layer problems, IP configuration errors, and DNS resolution.	Communication: Excellent verbal and written communication skills to effectively communicate technical concepts to both technical and non-technical stakeholders
Network Protocols: Understanding of common network protocols, such as DNS, DHCP, HTTP, and FTP, and their basic configurations	Analytical Thinking: Using analytical thinking to analyze network performance data, identify trends, and make data-driven decisions for network optimization
Wireless Networking: Basic knowledge of wireless network technologies, including WLAN setup, SSID configuration, and basic security settings	Customer Service: Providing excellent customer service to end-users by responding promptly to their network-related inquiries and resolving issues efficiently
Network Hardware: Familiarity with network hardware components, such as routers, switches, access points, and network cables.	Troubleshooting Mindset: Having a proactive and systematic approach to troubleshooting network issues, including effective diagnostic techniques and logical problem-solving methods
Collaboration Tools: Familiarity with collaboration tools like remote access applications, video conferencing, and team communication platforms for remote network management	Documentation: Documenting network configurations, changes, and troubleshooting procedures accurately and comprehensively

Position: Account Payable Officer
Department: FITS/Finance
Number required: (01)

PRIMARY PURPOSE

- Receive, check, and process invoices and prepare and follow up payments to suppliers, preparing vendor account reconciliations and managing cash flow requirements, including communicating and providing feedback with suppliers for queries.

ESSENTIAL FUNCTIONS

- Creating, maintaining, and updating vendor registration
- Processing Invoices and preparing payment to vendor
- Preparing daily, weekly, monthly vendor balance for review
- Preparing vendor account and bank reconciliations
- Indexing, archiving, and retrieving all supplier related documents

Qualifications:

- Diploma in accounting

Knowledge and Experience:

- 3-5 Years general knowledge in accounting and 3 years Accounting related software is an advantage.

Technical Skills	Behavioural Skills
Computer Literacy (MS Office – Intermediate, Excel – Advanced)	Interpersonal Skill
Attention to detail and accounting knowledge	Communication (English and local language)
Compliance to accounting standards	Ability to meet deadlines
Numeracy skills and reporting skills	Accuracy, Confidentiality

General Information and other requirements:

- Place of Work: Bisha.
- Salary: As per Company salary scale.
- Type of Contract: Indefinite

Additional requirement for Nationals:

- Having fulfilled his/her National Service obligation and provide evidence of release paper from the Ministry of Defense.
- Present clearance paper from current/last employer.
- Testimonial documents to be attached (CV, work experience credentials, a copy of your National Identity Card etc.).
- Only shortlisted applicants will be considered as potential candidates for an interview.
- Application documents will not be returned to sender.
- All applications should be sent through the post office.
- Deadline for application: 10 days from the day of publication in the Newspaper.

Address: Please mail your applications to:-
Bisha Mining Share Company,
P. O. Box 4276 Asmara, Eritrea

Note to Eritrean applicants:
Please send a copy of your application to
Aliens Employment permits Affairs,
P. O. Box 7940 Asmara, Eritrea.

ምልክታ

ናጽነት ደስበለ - ሓበን ገብረኣምላኽ - ሳምራዊት መለስ

STATE OF ERITREA
MINISTRY OF AGRICULTURE
Letter of Invitation for Bids

1. The State of Eritrea, Ministry of Agriculture, and National Project Coordination Office (NPCO) has received financing from the International Fund for Agricultural Development (IFAD) towards the cost of Integrated Agricultural Development Project (IADP)and intends to apply part of the financing for the purchase of these goods. The use of any IFAD financing shall be subject to IFAD's approval, pursuant to the terms and conditions of the financing agreement, as well as IFAD's rules, policies and procedures. IFAD and its officials, agents and employees shall be held harmless from and against all suits, proceedings, claims, demands, losses and liability of any kind or nature brought by any party in connection with Integrated Agricultural Development Project (IADP).

2. The Integrated Agricultural Development Project (IADP)includes three components and has six years' lifetime. The overall goal of the project is to contribute to poverty reduction and food and nutrition security of rural households. The project Development objective is to enhance small holder agricultural production and productivity in sustainable way and improves rural livelihoods.

3. This IFB follows the general procurement notice that appeared on the IFAD website on *5 March, 2023*, **the United Nations Development Business (UNDB) website on** *5 March, 2023* **and a national newspaper *Haddas Eritrea/ Eritrean profile* on** *15 March, 2023*,

4. The purchaser now invites sealed bids from eligible entities ("bidders") for Procurement of assorted tools in 5 No lots and Procurement of Desktop Computers, Projectors and accompanying IT software at CIF Massawa sea port for foreign bidders or MOA Ex-warehouse for local bidders with120 days delivery period More details on these goods and related services are provided in the schedule of requirements in this bidding document.

5. This IFB is open to all eligible bidders who wish to respond. Subject to the restrictions noted in the bidding document, eligible entities may associate with other bidders to enhance their capacity to successfully deliver the goods and related services. Potential bidders should first request for a registration form using email address below. Upon filling the form, Potential bidders should be return through a reply email and set of the bidding document will be provide immediately thereafter at no charge.

6. Bidding will be conducted using the International Competitive Bidding (ICB)method, the evaluation procedure for which is described in this bidding document, in accordance with the IFAD procurement handbook which is provided on the IFAD websitewww.ifad.org/project-procurement. The ICB process, as described, will include a review and verification of qualifications and past performance, including a reference check, prior to the contract award.

7. Please note that a pre-bid conference will not be held as described in the bid data sheet BDS, Section II of the bidding document.

8. Bids must be delivered to the address below and in the manner specified in the BDS ITB 25 no later than ***9;30 am local Asmara, Eritrea time, 3 October, 2023***

Ministry of Agriculture, Procurement and Supplies Management Division (PSMD)
Lidia Russom (Procurement officer)
Sawa Street, Asmara, Eritrea
Lidyarusomlidu1221@gmail.com
Tel Number: 00291181076/00291189266
Fax Number: 1048

9. Bidders should be aware that late bids will not be accepted under any circumstances and will be returned unopened to the bidder. All bids must be accompanied by bid securing declaration.

10. Please note that electronic bids shall not be accepted as defined in ITB BDS 25.

ኣብ ዞባ ደቡብ ከተማ መንደፈራ ዞን 3 መደብ 35 ቃጽያ 1 ናይ ዝርከብ ብዕለት 12/2/2002 ብሙ.ቁ 61008002251 ብስመይ ዝተዋህበ፤ ናይ ሰሌዳ ውዕል ኣጠቓቕማ ክራይ መሬት ወረቐት ስለዝጠፈኣኒ፡ ዝረኸቦ ወይ ብዕዳ ሒዘዮ ዝብል እንተሎ፡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት፡ ብቑጽሪ ቴሌፎን 07410219 ክሕብረኒ፤ እንተዘይቲ፡ መተካእታኡ ክወሃበኒ ምዃነይ እሕብር።

ወ/ሮ ትብርህ ሃብተ

ስፖርት

ሙሴ ገ/እግዚኣብሄር

ሎሚ ኣብ ስታድዩም ኣስመራ...

ስታድዩም ኣስመራ፡ ሎሚ ሰዓት፡ ደንደን ኣንጻር ኣስመራ በራ ከምኡ'ውን ቀይሕ ባሕሪ ኣንጻር ኣልታሕረር ዘዩዳዖም ግጥማት ከኣንግድ እዩ።

ቀድሚዘን ክልተ ግጥማት፡ ዕዳጋ ሓሙስ ኣንጻር ከብርያ ሰማል ዝጸወታ ኮይኑ ሰማል፡ ካብዘን ኣብ ካልኣይ ዙርያ ጸቢቕ ለውጢ ብምምጻእ ሳልሰይቲ ኮይና ኣብ መድረኽ ሽልማት ክትኣቱ ትጽዕር ዘላ ጋንታ እያ። ሰማል፡ ካብዘን ንሳልሰይ ደረጃ ዝቃለስ ዘለዋ ኣስመራ በራን ኣልታሕረርን ዝሓሸ ዕድል ከህልዋ ከምዝኽእል ይግመት።

ሰዓት ክልተ ድ/ቀትሪ ከኣ ዓበይቲ ጋንታታት ደንደንን ኣስመራ በራን ክጋጠማ እየን። ደንደኑ ሻምፕዮን ንምዃን እትቃለስ ዘላ ጋንታ ኮይና ካብ መራሒት ዘላ ቀይሕ ባሕሪ ብኽልተ ነጥቢ ጥራይ ድሒራ ትርከብ። ብኣንጻሩ ኣስመራ በራ፡ ብኣልታሕረር ብጽበብልታ ሽቶ ተባሊጻ ራብዓይ ደረጃ ሒዛ ብምህላዋ፡ ናብቲ ደረጃ ንምድያብ ብርቱዕ ጻዕሪ ከድልያ እዩ። በዚ ከኣ እዛ ጸወታ ንኽልቲአን ኣገዳሲት ብምዃና ሱሓቢ ምንቅስቓስ ክረኣየላ ትጽበት ኣላ።

ሳልሰይቲ ጸወታ ናይዛ ዕለት፡ ኣብ መንጎ ቀይሕ ባሕርን ኣልታሕረርን እትካየድ እያ። መራሒት ዘላ ክለብ ቀይሕ ባሕሪ ወጽኢት ደንደን ተጸቢባ ትኣቱ ምስ ምዃና ዝሓሸ ረብሓ ክህልዋ ይግመት። ብተመሳሳሊ ሳልሰይቲ ዘላ ኣልታሕረር፡ ወጽኢቲ ኣስመራ በራ ርእያ እያ ክትኣቱ። በዚ ድማ እታ ሓንቲ መራሕነታ ንምሕላው እታ ሓንቲ ደረጃ ንምውሓስ ዝገብርኦ ጸወታ ብምዃኑ፡ ዓቢ ተወዳዳርነት ክረኣዩ ግምት ከምዘሎ ህዝባዊት ርክብ ናይቲ ፈደረሽን ሓቢሩ።

ፒኤስጂ፡ ንምዋኒ ትሃድን

ኣብዚ ክረምቲ ቀዳማ ብናይ ማሰ፡ ቀጺላ ብናይ ምባፐን ነይማርን ጉዳይ ስማ ብተደጋጋሚ ዝተሳዕለ ፒኤስጂ፡ ንኣጥቃዓይ ኢንትራክ ፍራንክፈርት ራንዳል ኮሎ ምዋኒ ንምፍራም ቀረባ ምህላዋ ምንጪታት ሓቢሮም።

ብመሰረት ጋዜጣ ፋተመርካቶ፡ ሻምፕዮን ክለብ ፈረንሳ ዝኾነት ፒኤስጂ ብረዚላዊ ኣጥቃዓያ ነበረ ነይማር ናብ ኣል-ሂላል ድሕሪ ምስጋሩ እያ፡ ቦታኡ ንምሽፋን ንኮሎ ምዋኒ ኣብ ዕላማ ኣእትያቶ። እዛ ምንጪ ብተወሳኺ፡ ፒኤስጂ፡ ምስ'ዚ ወዲ 23 ዓመት ፈረንሳዊ ከምዝተሰማምዐት ንሓሙሽተ ዓመታት ትሕብር።

ወናኒ ናይዚ ተጻዋታይ ዝኾነት ጀርመናዊት ክለብ ኢንትራክ ፍራንክፈርት፡ ዝኣብ ራዳር ማን ዩናይትድ'ውን ኣትዩ ዝበረ ተጻዋታይ ካብ ሕቶፍኣ ንምውጻእ 100 ሚልዮን ዩሮ (86 ሚልዮን ፓውድን) ከምዝሓተተት ኣቐዲሙ ተገሊጹ እዩ። በዚ ከኣ እዚ ንምዋኒ ኣብላ ንምግጋር ኣእሚናቶ ዘላ ጋንታ፡ ናብ ፓሪስ ከተግዝኦ እንተኾይና፡ ነቲ ፍራንክፈርት ትሓትቶ ዘላ መጠን ገንዘብ ክትከፍሎ ክትቅበል እያ። ፈረንሳ ኣንጻር ኣርጀንቲና ኣብ ፍጻመ ጸወታ ዋንጫ ዓለም 2022 ተጸሚዱ እንክሎ ኣብ ኢጋ መዛዘሚ ከተዐውቶም እትኽእል ወሳኒት ዕድል ብምስሓቱ ዝዘከር ምዋኒ፡ ዝሓለፈ ዓመት ኣብ 46 ዝተፈላለየ ግጥማት 23 ሽቶታት ከመዝግብ እንከሎ፡ 14 ዕድላት ሃንዱሉ እዩ።

ኣቐዲማ ንማሲ ዝሓለፈ ሰሙን ከኣ ንኢይማር ዝሰደደት ፒኤስጂ፡ ዛጊት ኣብ መስመር ምጥቃዕ ንደምበሌ፡ ጎንካሎ ራሞስ፡ ኣሰንሰዮን ኣፈሪማ ኣላ። እዛ ብማጠኑ ብጉዳይ ምባፐ ተረጋጊኣ ዘላ ትማስል ፈረንሳዊት ክለብ፡ ከም ማሰ፡ ነይማርን ምባፐን ዝኣመሰሉ ከዋኽብቲ ተጻወትቲ ብምእካብ "ጋላክቲኮስ" ናይ ምስራሕ ሕልማ ግን ኣይሰለጦን። ክሳዕ'ኡ'ውን ካብ ሻምፕዮን ሊግ ሃገራ ኣብ ኤውሮጳ ዓበይቲ ኮይና ንምውጻእ ኣይከኣለትን። "ጋላክቲካስ" ማለት ሓንቲ ጋንታ ሓደ እዋን ከዋኽብቲ ተጻወትቲ ምስ እትጥርንፎም ዝጸዋዕ ኮይኑ፡ ሪያል ማድሪድ እያ ዝዩዳ በዚ ጉዳይ ትፍለጥ። ሪያል ማድሪድ፡ ኣብ ዝተፈላለየ እዋናት ኣብ ፈለማ ካብ 2000 ክሳብ 2006 ኣብ ዘመናዎም ከዋኽብቲ ንዝነበሩ ዚዳን፡ ሮናልዶ ዓባ፡ በክሃም፡ ራውል፡ ኦወን፡ ርበርቶ፡ ራሞስ፡ ማካለለን ካልኦትን፡ ኣብ 2009 ክሳብ 2018 ከኣ ክርስትያኖ ሮናልዶ፡ ካካ፡ ኣሎንሶ፡ ዲ ማሪኣ፡ ክሩስ፡ ባይል፡ ኣዛል፡ ሮድሪገዝ፡ ሞድሪችን ካልኦት ብሉጻት ተጻወትቲ ብምጥርናፉ ጋንታ 'ጋላክቲካስ' ማለት ጋንታ ከዋኽብቲ ኮይና እያ።

ዩናይትድ፡ ኣብ ጉዳይ ግሪንዉድ ውሳነ ከተሕልፍ ተዳልያ

ትማሊ(ቀዳም) ብዘወጸ ጸብጻብ መሰረት፡ ማን ዩናይትድ፡ ንሜሶን ግሪንዉድ ካብ ጋንታኡ ክተውጽኦ ተዳልያ ኣላ።

ግሪንዉድ፡ ዝሓለፈ ዓመት ፈጺሙዎ ብዝተባህለ ፈተነ ዓመጽን ምስኡ ዝተኣሳሰር ሕማቕ ባህሪያትን ተኣሲሩ ምንባሩ ይፍለጥ። ይኹን እምበር፡ ዝሓለፈ ወርሒ ሰለስተ ካብቲ ዝቐረበሉ ክሲ ናጻ ከምዝተባህለ ይፍለጥ። እንተ ካብቲ ዝተኣሰረሉ መዓልቲ ጀሚሩ ካብ ዝርዝር ኣባላታ ዘወጽኣቶ ማን ዩናይትድ፡ ነዚ ጉዳይ ናይ ገዛእ ርእሳ መርመራ ክትገብረሉ ምዃና ብምግላጽ፡ ዳግማይ ሚልያኣ ክለብስ ዝኽእል እንተኾይኑ መጸናዕቲ ክትገብር ምዃና ትገልጽ።

እንተኾነ፡ ክትመልሶ እያ ዝብል ዜና ድሕሪ ምዝውታሩ፡ ብዙሓት ደገፍቲ ናይዛ ጋንታ ብፍላይ ደቂ ኣንስትዮ፡ ዚ ተጻዋታይ ዳግማይ ሚልያኣ ክለብስ ከተፈቅደሉ ከምዘይብሉ ዝሓለፈ 11 ነሓሰ ኣብ ዝወጽእኦ ተሪር መግለጺ ጸዊዖን።

በዚ ድማ ዩናይትድ፡ ዚ ትሰፍው ናይ ክንፊ ኣጥቃዓይ ካብ ዝርዝር ተጻወትታ ከተወጽኦ ከምእትኽእል ምንጭታት ስፖርት ይገልጹ። ውዕሉ ክሳብ'ዛ ድያ ወሳስ ብልቓሕ ናብ ካልእ ጋንታ ክትሸጦ ግና ዛጊት ዝተዳረ ነገር የለን።

ደሚራል፡ ናብ ስዑዲ ዓረብ ግዒዙ

ኣብ'ዚ ብርክት ዝበሉ ተጻወትቲ መድረኽ ኤውሮጳ ናብ ሊግ ስዑዲ ዓረብ ዝግዕዙሉ ዘለዉ እዋን፡ ተኸላኻሊ ኣትላንታ መሪሕ ደሚራል፡ ትማሊ ናብ ኣል ኣህሊ ተጸምቢሩ።

ኣል ኣህሊ፡ ነዚ 'ሓዲሽ ተቓላሳይ' ክትብል ኣብ ናይ ማሕበራዊ መራኸቢኣ ዝገለጸቶ ተጻዋታይ፡ ብ20 ሚልዮን ዩሮ እያ ኣፈሪማቶ ዘላ። ወዲ 25 ዓመት ቱርካዊ ደሚራል፡ ክሳብ ክረምቲ 2026 ዝጸንሖ ናይ ሰለስተ ዓመታት ውዕል እያ ፈሪሙ ዘሎ።

እዛ ኣብ ክልተ ናይ ሊግ ግጥማት ብምዕዋት ኣብ ቀዳማይት ሰሌዳ ዘላ ጋንታ፡ ኣቐዲማ ንማህረዝ፡ ፊርሚኖ፡ ሓላዊ ልዳት መንዲ፡ ሰይትን-ማክሲማ፡ ኬሲን ኢባንዘን ካብ ዝተፈላለያ ክለባት ኤውሮጳ ምፍራማ ይፍለጥ።

ሓጸርቲ ዜናታት

* ሓዲሽ ተጻዋታይ ባየር ሙኒክ ሃሪ ከይን ዓርቢ ምሸት፡ ኣብ ፋልማይ ናይ ቡንደስሊጋ ጸወታኡ ሽቶ ብምምዝጋቡ ናይ ኣጥቃዓይ ዕማሙ ጀሚሩ።

ሙኒክ ኣብታ ምሸት ነቲ ን11 ተኸታተልቲ ዓመታት ተዓዊታትሉ ዘላ መድረኽ ውድድር ክትከፍቶ እንከላ ናብ ቨርደን ብረመን ተጓዒዛ እያ ተጻዊታ። ካብ ፈለማ ንጸወታ ብምቁጽጻር ከኣ ኣብ ራብዐይቲ ደቒቕ ብመገዲ ሌርን ሳነ መራሕነት ሒዛ።

ድሕሪዛ ሽቶ፡ ካልኣይ ግዜ ልዕሊ ኣንጻር ጋንታ ክትደፍር 70 ደቒቕ ዝጸበየት እዛ ዓርሞሽሽ ጋንታ፡ ኣብ መበል 74 ደቒቕ ካብቲ ብ100 ሚልዮን ዩሮ (64 ሚልዮን ፓውንድ) ዘፈረመቶ ሓዲሽ ኣባል እንግሊዛዊ ሃሪ ከይን መራሕነታ ኣግፊሓ። በዚ ደው ከይበለት ድማ፡ ኣብ 90 ካብ ሳነ ኣብ 94 ካብ ማትደስ ተል ሽቶታት ብምውሳኽ 4ብ0 ተዓዊታ።

ኣብዛ ክረምቲ ካብ ቶተንሃም ናብ ሙኒክ ዝተጸምበረ ከይን ኒታ ቀዳመይቲ ሽቶ'ውን ባዕሉ እዩ ሃንዲሰዋ። በዚ ከኣ ኣብ ቀዳመይቲ ጸወታኣ ሽቶን ናይ ሽቶ ዕድል ብምቕራብ፡ ነቲ ሙኒክ ዘውጸኣትሉ መጠን ገንዘብ ብኢጋኡ ኣብ ምምላስ ደርኪቡ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ኣሰልጣኒ እዛ ጋንታ ቶማስ ቱኸል፡ ኣብዛ ጸወታ ንምእካል ሜዳ ክለብ ዝመርሑ ኣክፋፊልቲ ጆሽዋ ኪሚቸን ሰዶን ጎርተዝካን ዝርኣዩዎ ምንቅስቓስ ብምድናቕ ወዲሰዎም።

* ምባፐ ከምዝይተሳ ዝበጽ ፕረዚደንት ፒኤስጂ ናስር ኣልከለፊ፡ ዚ ፈረንሳዊ ዳግማይ ምስ'ዛ ክለብ ከምዝይጻወት ክርዎ ኢሉ ጋዜጣ ለኣኩፕ።

ምባፐ፡ ዝመጽእ ዓመት ማለት 2024 ዝዛዘም ውዕሉ ከምዘይሕደሶ ድሕሪ ምግላጹ፡ ካብ ንጥፈታት እዛ ጋንታ ተኣልዩ እዩ ጸኒሑ። ዚ ጉዳይ ንምፍታሕ ግን፡ ዝሓለፈ ሰሙን ርኽብ ከምዝገበሩን ናብ ልምምድ ምምላሱ ይፍለጥ ይኹን እምበር፡ ኣብቲ ዝገበርዎ ርኽብ ኣልከለፊ፡ "ዳግማይ እንተተጻወትካ ክትርኢ ኢኻ! ብፍጹም፡ ዳግማይ ኣይክትጻወትን ኢኻ። ኣደና ኣይክትዕዝበን ኢኻ።" ከምዝበሎ እታ ጋዜጣ ተረዲኣ። ምባፐ፡ "ንስኻ እቲ እኹ ፕረዚደንት ክጸውት ዘይትፈቕደለይ'ኻ።" ኢሉ ከይተሰከፈ ከምዝመለሰሉ ከኣ እታ ምንጪ ተረዲኣ።

ብመሰረት ናይ ቀረባ ወኻሉ፡ ምባፐ፡ ኣብዛ ወቕቲ ብተደጋጋሚ ኣብ መዝገብ ተቐሚጡ ክፍ እንተበለ ክቕበሎ ከምዘለዎ ይሕብር። እዚ ማለት፡ ወላ'ኳ እቲ ናይ ውዕል ጉዳይ ብማጠኑ እንተደቀሰ፡ እዛ ጋንታ ግና ካብ ዝሓለፉ ሽዱሽተ ዓመታት ንምባፐ ከም መሪሕ ኣጥቃዓይ ከተጻውቶ ዘለዋ ተኽእሎ ዝሓሰወ ምዃኑ ይግመት። ፒኤስጂ ትማሊ ጋዜጣ ኣብ ሕትመት እንከሎ ናብ ቶሉስ ተጓዒዛ ተጻዊታ እያ።

ሊቨርፑል፡ ፋልማይ ዓወት ኣመዝጊባ

ሊቨርፑል፡ ትማሊ ኣብ ሜዳኣ ንቦርንማውዝ ዓዲማ ካብ ድሕሪ ተገቢሳ 3ብ1 ብምስዓር ሰለስተ ነጥቢ ሓፊሳ።

ጊያሽት ቦርንማውዝ ኣብ ሳልሰይቲ ደቒቕ ብመገዲ ኣንቶኒ ሰመንዮ ሽቶ ብምቕጻር ንሊቨርፑል ሓደጋ ወዲቓ ነይራ። ዝሓለፈ ሰሙን ኣንጻር ቸልሲ ማዕረ ዝተፈላለየት ሊቨርፑል ግን፡ ድሕሪ 25 ደቃይቕ ካብ ዲያዝ እትመዓራርያ ሽቶ ረኺባ። ዲያዝ፡ ዝሓለፈ ሰሙን መራሕነት ዘትሓዝየም ሽቶ ኣመዝጊቡ ምንባሩ ይዝከር። በዛ ሽቶ ደው ዘይበለት ሊቨርፑል፡ ካብ ሳላሕ ሽቶ ብምቕጻር 2ብ1 መሪሓ ንዕረፍቲ ወጺኣ። ሳላሕ፡ ዚ ሽቶ ካብ'ታ ዝቐለዓ እሞ ግና ተመሊሳ ዝመጸቶ ፍጹም ቅላዕ እዩ ኣመዝጊብዋ። እዚ ግብጻዊ፡ ዝሓለፈ ዓመት ወርሒ መጋቢት ብቦርንማውዝ 1ብ0 ክስዓሩ እንከለዉ፡ ፍጹም ቅላዕ ስሒቱ ነይሩ እዩ።

ኣብ ካልኣይ እብረ፡ ሓዲሽ ኣኽፋፊሊ ሊቨርፑል ማክሊስተር ብዝፈጸሞ በደል ብቐጥታ ቀይሕ ካርድ ብምብራሩ፡ ንጋንታኡ ብጎደሎ ክትጻወት ቀሲብዋ እዩ። ቦርንሞውዝ'ውን ዚ ዕድል ክትጥቀመሉ ተተስፊያ ነይራ። ይኹን እምበር፡ ድሕሪ ወሰናት ደቃይቕ እታ ፍጻመ፡ ጆታ፡ ወጽኢት ዘሀፍልተት ሽቶ ኣመዝጊባ - ሊቨርፑል ከኣ 3ብ1 ተዓዊታ።

ብዘይካ'ዚ፡ ኣብ ተመሳሳሊ ሰዓት ኣብ ዝበረ ጸወታታት፡ ብሬንትፎርድ ንፉልሃም 3ብ0፡ ብራይቶን ንዎልቨስ 4ብ1 ሰዒረናአን።

መደብ ጸወታ

ሎሚ

ፕሪመር ሊግ

ኣስቶን ቪላ - ኤቨርተን 4፡00 ድ.ቀ

ዌስትሃም - ቸልሲ 6፡30 ምሸት

ላ'ሊጋ

ባርሳ - ካዲዝ 8፡30 ምሸት

ሰሪ'ኣ

ሮማ - ሳለርንተና 7፡30 ምሸት

9፡45 ምሸት

ለቸ - ላዚዮ

ኡዲነዘ - ጁቬንቱስ

ጽባሕ

ክሪስትል ፓላስ - ኣርሰናል 10፡00 ምሸት

ወረታት መስርሕ ምስግጋር ቀዳመ-ሰንበት

* ሰርቢያዊ ኣጥቃዓይ ኣለክሳንደር ሚትሮቪች፡ ናብ ኣልሂላል ክጽምበር ካብ ጋንታኡ ፋልሃም ቀጠልያ መብራህቲ ተወሊዑ።

ኣልሂላል፡ ምስዚ ተጻዋታይ ኣቐዲማ ብውልቂ ተሰማሚዓ ዝጸንሐት ኮይና፡ እቲ እኹ ተረፍዋ ዝበረ ፍቓድ ካብ ፋልሃም እዩ። ኣብዚ እዋን ከኣ ፋልሃም፡ ዚ ናይ 50 ሚልዮን ዩሮ ሕቶ ተቐቢሎቶ ኣሎ።

ከም ወጽኢቱ ትማሊ ምሸት ኣብ ፓሪስ ሕክምናዊ መርመራ ዘካየደ ሚትሮቪች፡ ናብ ማእከላይ ምብራቕ ከምርሕ እዩ። ወዲ 28 ዓመት ሚትሮቪች፡ ናይ ሰለስተ ዓመታት ውዕል ክፍርም እዩ።

* ፖርቱጋላዊ ተጻዋታይ ክለብ ፖርቶ ዝኾነ ኦታቪዮ፡ ናብታ ወዲ ሃገሩ ክርስቲያኖ ሮናልዶ ዝቕልሳ ዘሎ ክለብ ኣልናስር ክጽምበር ቀረብ ምህላዉ ተሓቢሩ።

ኣልናስር፡ ምስዚ ተጻዋታይ ብውልቂ ከምዝተሰማምዐት ክፍሊጽ እንከሎ፡ 60 ሚልዮን ዩሮ ክትኸፍሎ ከምዝኾነት ይሕብር። በዚ ከኣ ኦታቪዮ፡ እቲ ዝኾነ ተጻዋታይ ኣልናስር ክኸውን እዩ - ድሕሪ ምፍራሙ። ብዘይካ'ዚ፡ እቲ ብዘበዘሐ ማጠን ገንዘብ ዝተሸጠ ተጻዋታይ ፖርቶ ክኸውን እዩ። ካብ ፖርቶ ብዘኾነ ማጠን ዝተሸጠ ተጻዋታይ፡ ብራዚላዊ ተኸላኻሊ ሚሊታኦ ኮይኑ፡ ኣብ 2019 እዩ ናብ ሪያል ማድሪድ ብ50 ሚልዮን ዩሮ ተሰጊሩ።

እዚ ከምዚ'ሉ እንከሎ፡ ኣብዚ ክለባት ዓዲ ዓረብ ዓቕመን ዘገልቡ ተጻወትቲ ንምፍራም ሻማ ሻማ ዝበላሉ ዘለዋ እዋን ሮናልዶ፡ ጋንታኡ ኣልናስር ንወዲ 28 ዓመት ኦታቪዮ ከተፈርሞ ከምዝደፋፍኣ ይግለጽ። ኦታቪዮ፡ ኣብ 2022-23 ብሉጽ ተጻዋታይ ሊግ ፖርቱጋል ተጸዊዑ ነይሩ እዩ። ኣልናስር፡ ንተኸላኻሊ ማን ሲቲ ኣይመሪክ ላፖርት ንምፍራም'ውን ትሰርሕ ኣላ።

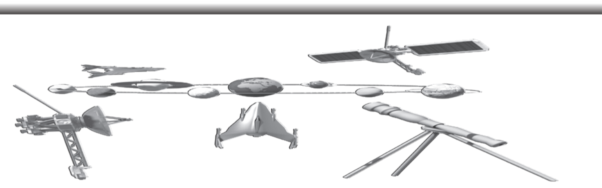

ዳህሳስን ምርምርን

ዮርዳኖስ ጸጋይ

ብከላ ኣየር ብቕዓት መድሃኒት ጸረ-ነፍሳት የጉድል

ብከላ ኣየር፡ ብቕዓት ጸረ-ነፍሳት (anti-biotic) ብምጉዳል፡ ንጥዕና ደቂ-ሰብ ኣብ ሓደጋ ኣውዲቕዎ ከምዝርከብ፡ መጽሔት 'ዘ ጋርዲያን' ኣብ ገጹ ኣሰፊሩ። ጸረ-ነፍሳት ኣብ ምፍዋስ ብረኽሲ ዝስዕቡ ሕማማት ዝውዕል መድሃኒት ኮይኑ፡ ሓደ ካብ'ቶም ብዓለምለኻዊ ደረጃ ብብዝሒ ዝሻልኽ ዓይነት መድሃኒት እዩ።

እዚ ኣብ ልዕሊ 100 ሃገራት ንኸባቢ 20 ዓመታት ዝተኻየደ መጽናዕቲ ድማ፡ ምውሳኽ ብከላ ኣየር ምስ'ቲ ኣብ ብዙሓት ሃገራት ዝርአ ዘሎ ምንቅልቓል ኣድማዕነት መድሃኒት ጸረ-ነፍሳት ከምዝተሓሓዝ ተሓቢሩ ኣሎ። ምጉዳል ኣድማዕነት ጸረ-ነፍሳት ኣብ ምፍዋስ ብረኽሲ ዝስዕቡ ሕማማት ከኣ፡ ኣብ'ዚ ግዜ'ዚ ሓደ ካብ'ቶም ብፍኑዕ ዝገዓዙ ዘሎ እዋናዊ ዓለማዊ ጸገም ጥዕና ኮይኑ ከምዝዘሎ ይግለጽ። እዚ ጸገም እዚ ኣብ ዝኾነ ክልል ዕድመ ዝርከብ ሰብ ዝርአ ኮይኑ፡ ብሰንኪ ተጻራርነት ጸረ-ነፍሳት፡ ዓመታዊ 1.3 ሚልዮን ሰባት ከምዝሞቱ ጸብጻባት ይሕብሩ።

መድሃኒት ጸረ-ነፍሳት፡ ብዝግቡእ ምስ ዘይትጥቀመሉ ምሻል ልዕሊ ዓቐን ምስ እትወስዶምን፡ ኣብ ምፍዋስ ሕማማት ዘለዎም ዓቕሚ ከምዝጎድል እዩም ክኢላታት ዘብርሁ። ምልዓል ብከላ ኣየር ከኣ ዝ ብሰንኪ ዘይሕጋዊ ተጠቃምነት ሰባት፡ ናይ ምፍዋስ ዓቕሙ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናንቈልቈለ ዝኸይድ ዘሎ ጸረ-ነፍሳት፡ መለሰ የብእሶ ምህላዉ ይሕብሩ።

ስለምንታይ እዩ ምጉዳል ኣድማዕነት ጸረ-ነፍሳት ምስ ምውሳኽ ብከላ ኣየር ክተሓሓዝ ክኢሉ ዛጊት ዋላ'ኳ ብመልክዕ ምርምር ክልል እንተዘይኮነ፡ ኣብ ጭሕታታት ብከላ ኣየር ዝርከቡ ንተጻራርነት ጸረ-ነፍሳት ኣብ ምፍዋስ ሕማማት ከልዕሉ ዝኽእሉ ባክተርያታት ዝሰዓበ ክኸውን ከምዝኽእል ግን ኣተዩድነቲ እቲ ምርምር ግምታቶም ሂቦም ኣለው።

ብከላ ኣየር ሓደ ካብ'ቶም እናዓበዩ ዝመጽኡ ዘለው ብድሆታት ጥዕና ዓለም ኮይኑ፡ ኣብ ዝተናወሐ ግዜ፡ ከም ጸገማት ልቢ፡ ኣዝዮ፡ መንሸሮ ሳንቡእን ዝኣመሰሉ ሕዱራት ሕማማት ዘስዕበን ኣብ ምሕጻር ዕምሪ ተራ ዘለዎ ምዃኑን ይግለጽ።

ብዘይካ'ዚ፡ ኣብ'ቲ መጽናዕቲ፡ ካብ ሆስፒታላት፡ ሕርሻታት፡ መጸረዩ ትካላት ረሳሕ ፈሳሲ፡ ተሽከርከርቲ፡ ፋብሪካታትን ኑዳድን ዝትፍኡ ዝተፈላለዩ ጭሕታታት፡ ንብቕዓት ጸረ-ነፍሳት ኣብ ምፍዋስ ሕማማት የጉድልዎ ምህላዎም ተሓቢሩ ኣሎ። ብፍላይ ዓቐን እቲ ካብ ተሽከርከርቲ፡ ፋብሪካታትን ትካላት ኑዳድን ዝትፋእ PM2.5 ዝተባህለ ጭሕታ ብከላ ኣየር እናለዓለ ምስ ዝኸይድ፡ ኣድማዕነት ጸረ-ነፍሳት ኣብ ምፍዋስ ረኽሲ እውን ብኡ መጠን እናኣንቈልቈለ ከምዝኸይድ ይግለጽ። ዝ ኣመልካቲ ኣብ ዝተኻየደ ጸብጻብ፡ ብሰንኪ ምልዓል በከላ ኣየር ዝሰዓበ ምንቅልቓል ብቕዓት ጸረ-ነፍሳት፡ ዓመታዊ ኣማኢት ኣሽሓት ሰባት ንሞት ይቃልዑ ምህላዎም ይፍለጥ።

ኣሕተምቲ እዚ መጽናዕታዊ ጽሑፍ፡ ምውሳኽ ብከላ ኣየር ምስ ምትሓት ብቕዓት ጸረ-ነፍሳት ዘለዎ ቀጥታዊ ዝምድና ንምፍላጥ፡ ተወሳኺ ምርምር ከካይዱ ምዃኖም ሓቢሮም ኣለው። ዓቐን ብከላ ኣየር እንጉደለ ምስ ዝኸይድ ብዘይካ ኣብ ምውጋድ እቶም ብሰንኪ ብቑዕ ዝስትንፈስ ኣየር ዘይምህላው ዝስዕቡ ናይ ምስትንፋስ ጸገማት፡ ብተጻራርነት ጸረ-ነፍሳት ዝወርድ ዘሎ ስብኣውን ቁጠባውን ክሳራታት ኣብ ምጉዳል እውን ሓጋዚ ከምዝኸውን፡ ኣተዩድነቲ ናይ'ቲ መጽናዕቲ ኣብ መወዳእታ ኣረዲኦም።

ሽጋራ፡ ሓንጎል ትሕቲ ዕድመ ይጭብጥ

ተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ኬምብሪጅ፡ ኣብ ንኡስ ዕድመ ሽጋራ ምትካኽን ወልፊ ኒኮቲንን ምሕዳርን፡ ምጭባጥ ዓቐን ሓንጎል ከምዝስዕብ ሓቢሮም።

ንሳቶም፡ ኣብ ዕድመ ኩትትና ዝርከቡ ትሕቲ ዕድመ፡ ሽጋራ ክትክኹ ምስ ዝጀምሩ፡ እቲ ምስ ውሳኔታት ምሃብን ሕጊ ምኽባርን ዝጥፍ ክፋል ሓንጎል እናንኣሰ ከምዝኸይድ ኣረዲኦም።

እዚ መጽናዕቲ ኣብ 800 ዝበጽሑ ካብ ዕድመ 14 ክሳብ 23 ዝዕድመኦም ትሕቲ ዕድመ ቈልዑን መንእሰያትን እዩ ተኻይዱ። እቶም ኣብ ንኡስ ዕድመኦም ማለት ካብ 14 ዓመት ኣትሒዞም ሽጋራ ክትክኹ ዝጀመሩ ቈልዑ፡ እቲ ምስ ምቁጽጻር ስምዒታት ዝተሓሓዘ ክፋል ሓንጎል ኣብ'ታ ምትካኽ ዝጀመሩላ ዕለት ብዕብየት እናንኣሰ ከምዝኸይድ ተሓቢሩ። ወልፊ ኒኮቲን እናዓበየ ምስ ዝኸይድ ከኣ፡ ዕብየት እቲ ንስምዒታትና ክቆጻጸር ዝሕግዝ ክፋል ሓንጎል ብምንኣሱ፡ ድሌታት ምትካኽ ሽጋራን ካልኦት ወልፍታትን ምግታእ ዘይከኣል ከምዝዙብር፡ እቶም ተመራመርቲ ወሲኾም ኣረዲኦም።

ምትካኽ ሽጋራ ሓደ ካብ'ቶም ክትጀምሮም ቀሊልቲ ከተቋርጾም ከኣ ከበድቲ ወልፍታት እዩ። ከም ሳዕቤኑ ድማ፡ ኣብ ቅድሚት ካብ ዝሰርዑ ኣብ ንኡስ ዕድመ ሞት ዘስዕቡ ቀተልቲ ወልፍታት ኮይኑ ንረኽቦ።

ኣብ መወዳእታ፡ ወለዲ ንደቆም ብዘይካ ኣብ ኣመጋግባ ኣከዳድናን ኣብ ባህርያቶም እውን ጥቡቕ ቁጽጽር ክገብሩሎም፡ ሕብረተሰብ ከኣ ኣብ ኣከባቢኡ ዝዕዘቦም ብትሕቲ ዕድመ ዝቶዩ ዘይእኑማት ባህርያት፡ እንታይ ገደሰኒ ከይበለ ዓገብ ክብል እቶም ተመራመርቲ መኺሮም።

ኣብ መዓልቲ 4 ሽሕ ስጉምቲ ምኻድ ዕድመ የንውሕ

ብቑዕ ኣካላዊ ምልኡእ ጥዕናን ክህልወካ ኣብ መዓልቲ 10 ሽሕ ስጉምትታት ምጉዓዝ ኣገዳሲ ምዃኑ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ እዋናት ክግለጽ ጸኒሑ እዩ። ብኣመራጻውያን ተመራመርቲ ኣብ ዝተኻየደ ሓድሽ መጽናዕቲ ከኣ፡ ኣብ መዓልቲ 4 ሽሕ ስጉምቲ ብእግሪ ምጉዓዝ ኑቲ ዝተደልየ ጥዕናዊ ረብሓ ንምጭባጥ ዘኽእል ምዃኑ ተሓቢሩ።

ልብን ሰራውር ደምን ኣርባሒ ከምዝኾነ ተገሊጹ። ብዘሒ እትገዓዞ ስጉምታት ብ1 ሽሕ እናወሰኸ ምስ ዝኸይድ ከኣ እቲ ካብኡ ዝርከብ ጥዕናዊ ረብሓ እናዓበየን ተኽእሎታት ሞት ከኣ ብ15 ሚእታዊት እናጎደለን ከምዝመጽእ ይሕብር።

ብውድብ ጥዕና ዓለም ኣብ ዝወጸአ ጸብጻብ፡ ዓመታዊ ኣስታት 3.2 ሚልዮን ሰባት፡ ብሰንኪ ኣድላዪ ኣካላዊ ምንቅስቓስ ዘይምክያዶም ንሞት ከምዝቃልዑ ተገሊጹ። ከም ሳዕቤኑ ከኣ፡ ኣካላዊ ምንቅስቓስ ዘይምክያድ፡ ኣብ ራብዓይ ደረጃ ተሰሪዑ ዝርከብ ጠንቂ ሞት ምዃኑ ይግለጽ።

እዚ ኣብ መላእ ዓለም ካብ ዝርከቡ ልዕሊ 226 ሽሕ ሰባት ዘሳተፈ መጽናዕቲ ከምዘመልክቶ፡ ዕለታዊ 4 ሽሕ ስጉምቲ ምኻድ፡ ኑቶም ኣብ ዘይእዋኑ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ዝስዕቡ ጸገማት ጥዕና ንምውጋድ ዘኽእል ከምዝኾኑ፡ ኣተዩድነቲ እቲ መጽናዕቲ ይሕብሩ።

ብተወሳኺ፡ ኣብ መዓልቲ ልዕሊ 2,300 ስጉምቲ ብእግርኻ ምጉዓዝ፡ ንጥዕና

መዓልታዊ ስሩዕ ጉዕዞ እግሪ ምክያድ ዋላ'ኳ ብዝተፈላለየ ምኽንያታት ክብድ ዝበለ እንተኾኑ፡ ኣብ ጥዕና ኣካላትናን ኣእምሮናን ዘለዎ ጽልዋ ዕዙዝ ብምዃኑ ግን ከይተሃከና እንተለ ካብ ቤትና ናብ ስራሕና ብእግርና ብምጉዓዝ፡ እንተለ ስርሓይ ኢልና መደብ ኣውጺእና ኣብ ግብሪ ከነውዕሎ ከምዝግባእ፡ እቶም ተመራመርቲ ኣብ መወዳእታ መኺሮም።

ዝተጓሕፈ ፕላስቲክ ናብ ሳምና ይምስራሕ

ኣብ ዩኒቨርሲቲ ቨርጂንያ ዝርከቡ ተመራመርቲ፡ ዝተጓሕፈ ፕላስቲክ ናብ ሳሙና ክልውጥዎ ከምዝኽእሉ ተሓቢሩ።

እዚ ሳሙና ንምምስራሕ ዝተሓልፈ ምርምራዊ መስርሕ፡ ኑቲ ካብ ግዜ ናብ ግዜ እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎ ብከላ ፕላስቲክ ብምጉዳል፡ ንጽሬት ዝገልግሉ ብዝሒ ፍርያታት ንምቕራብ ዘኽእል ምዃኑ ይግለጽ።

እዚ ሃንደበታዊ ርኽበት እዚ፡ መጀመርያ ኣብ መንጎ ሳምናን ፕላስቲክን ሚለኩላዊ ዝምድና ከምዘሎ እዩ ክፍለጥ ተኻኢሉ። ሓቅኑ፡ ንምርግጋጽ ፈተነ ኣብ ዝተኻየደሉ ከኣ፡ እቶም ተመራመርቲ፡ ዝኾነ ዝተሓላለኸ መስርሓትን ኬሚካላዊ መቀላጠፍን ከይተጠቐሙ፡ መቐት ጥራይ ጊደርም ንፕላስቲክ ናብ ሳምና ክልውጥዎ ከምዝኽእሉ እዮም ዝሕብሩ። እዚ ርኽበት እዚ ደማ ፕላስቲካዊ ጉሓፍ ናብ ብዙሓ ሃገራት ክምስራሕ ዝኽእል ሰፊሕ ዓቕሚ ከምዘለዎ ዘረድእ ምዃኑ እዮም ተመራመርቲ ወሲኾም የረድኡ።

ኣብ'ቲ መጽናዕቲ ዝተሳተፈ ፕሮፌሰር ጆሊያን ሊዩ፡ ምፍራይ ሳምና ካብ ፕላስቲክ ብሰፊሕ ደረጃ ክሰርሓሉ ምስ ዝጅምር፡ ኣብ ምጉዳል ህሉው ፕላስቲካዊ ጉሓፍ ዘይሃሳቕ ተራ ከምዝህልዎ የብርሁ። እዚ ካብ ፕላስቲክ ዝተሰርሐ ሳምና፡ ኣብ ምውሓስ ኣከባቢ ብዝህልዎ ብልጫ፡ ብዙሓት ኣብ ምፍራይ ሳምናን ምእካብ ፕላስቲካዊ ጉሓፍን ዝጽጥፉ ትካላት፡ ዝ ምርምር ድሮ ዓቢ ተገዳስነት ኣሕዲረናሉ ከምዝርከብ ይሕብር።

'ቫይታሚን ከይ'፡ ዝሓሸ ጥዕና ሳንቡእ ክህልወና ይሕግዝ

ኣብ ኣመጋግባኦም ትሑት ዓቐን 'ቫይታሚን ከይ' ዘዘውትሩ ሰባት፡ ንጸገማት ሳንቡእ ዝተቓልዑ ምዃኖም፡ ኣብ'ቲ ብተመራመርቲ ዩኒቨርሲቲ ኮፐንሃገን ዝተኻየደ መጽናዕቲ ክፍለጥ ተኻኢሉ ኣሎ።

ዝበዝሐ እዋን 'ቫይታሚን ከይ፡ ካብ ኣሕምልቲ፡ ፍርያት ኣሕምልቲ ዝኾኑ ዘይትታትን ኣእካልን ይርከብ። እዚ ቫይታሚን እዚ ኣብ ምርጋእ ደም ዓቢ ግደ ዝጻወት ኮይኑ ኣብ ምሕዋይ ቁስሊ እውን ታራኡ ዕዙዝ ከምዝኾነ ይግለጽ። እዚ ንጥዕና ልብን ዓጽምን ኣገዳሲ ምዃኑ ዝገለጸ ቫይታሚን፡ ምስ ሳንቡእ ዘለዎ ምትእስሳር ንምልላይ ኣብ 4 ሽሕ ዝበጽሑ ካብ ዕድመ 24 ክሳብ 77 ዓመት ዝዕድመኦም ተሳተፍቲ መጽናዕቲ ተኻይዱ ነይሩ። ኣብ'ቲ ወጽኢት ከኣ፡ እኹል 'ቫይታሚን ከይ' ምምጋብ ንጥዕና ሰናብእ ጸቡቕ ምዃኑ ክልለ ተኻኢሉ።

መኣዛዊ ኣመጋግባ ምዝውታር፡ ካብ ጎዳእቲ ወልፍታት ምትካኽ ሽጋራ ምሕራምን ኣካላዊ ምንቅስቓስ ምክያድን ገለ ካብ'ቶም ጥዕና ሰናብእ ንምውሓስ ዝሕግዙ ንጥፈታት እዮም።

ተረኛ ፋርማሲ
ፋርማሲ ዳሉል
ቤት መሸጣ መድሃኒት ዓዲ ኣቦይቶ
ፋርማሲ ሮቫም

ዕለት
20/08/2023

ጎደና
ጎደና ሓርነት ቁ.158፡ ፊት ሳልሳዋይ ቤት ፍርዲ
መጨረሻታ ፈርማታ ኣውቶቡስ ዓዲ ኣቦይቶ
ጎደና ተጋደልቲ ቁ.20፡ ጥቓ ፋብሪካ መሶሶር (ጉዳይፍ)

ቁ.ስልኪ
125266
07114040
181048

ፋርማሲ ቁ.1 መዓልታውን ለይታውን ኣገልግሎት ትህብ ቁ.ቴሌፎን 127565